

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903,

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 9—Vol. LVIII.

Friday, 4th March, 1960

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER
Price: FOUR PENCE

HIGH SCHOOLS: LATEST

(By A Special Correspondent)

THE latest position with regard to the high schools is that about 200 students will finally have to go without accommodation. No authoritative statement is as yet available but on estimation this figure appears to be fairly accurate.

The immediate problem, of course, is the makeshift classes organised at what have hitherto been purely primary schools: H. S. Done, Greyville and Depot Road.

The Standard Sever Classes here have taken in about 300 students. What will happen to them next year? And what will happen to the hundreds who will turn up for admission next February?

I understand, continues our special correspondent, that the secondary school at Sydenham will be ready by the end of the first school quarter next year. This is still, however, in the planning stage. So far no concrete and definite announcement has been made.

The Provincial Administration has also acquired land in Sea Cow Lake and it is likely that another school will be built there. When, nobody seems to know.

Queen Mother Meets African Students

QUEEN ELIZABETH the Queen Mother, who is Chancellor of the University of London, visited the London School of Economics recently where nearly 1,000 of its 4,000 students come from the Commonwealth.

Students from all parts of the world, including many from South and Central Africa, saw the Queen Mother during her two-hour tour of lecture rooms, libraries and refectories.

NATAL 'VARSITY NOT SO COURTEOUS NOW?

(By A Special Correspondent)

A GREAT deal of change has come over the manner in which Indian students are treated at the Natal University. When it was the Natal University College during the late thirties and the first half of the forties Indian students received the utmost courtesy from the staff and the lecturers many of whom went out of their way to be of help to students. They were always courteous and kind but in the second half of the fifties University staff and lecturers seemed to become less and less courteous. Many students complained that lecturers were very short and abrupt and there was also a feeling that they were not always fairly dealt with. There was no question of any complaint or redress. Students feared victimisation, so they just grinned and bore it.

THIS year a number of incidents by no means pleasant have taken place. Two have been specifically brought to my notice. By themselves they are not much but read in the larger context of the claim that Natal is a British Province and that it is founded on British traditions as opposed to the declared Afrikaner ideal that the Black man is a Black man and that he cannot expect to be treated very courteously, they disclose the hollowness of the "British" claim.

An Indian student wishing to do a Master's Degree in History and desirous of working on a particular subject wrote to all the Universities of South Africa asking them whether research work had been done in this subject or not.

Both the Afrikaner Universities Stellenbosch and Pretoria, replied in courteous terms stating that they had no record of any work having been done in this subject. The University of Natal simply told him to consult their hand-

"Sabotage" By Foreign Agents

(Indian Opinion India Service)

Mr Harbans Lal, Deputy Minister for Law and Order, informed a member of the Punjab Assembly at question time that foreign fifth columnists were strongly suspected to be behind the two bomb explosions on the railway track near Sarna, on the Pathankot-Amritsar line some time ago. Both explosions were acts of sabotage and were under investigation.

book for the information he wanted. He was a former student of the University also.

At the beginning of the term a young woman went to enrol. She stood in a queue for two hours in the heat. When her turn came she was told that she owed the University Library a few shillings and could, therefore, be not enrolled. She was told to pay the money, bring a clearance from the Library and join the queue again. She was too weary and footsore so she went home.

These are trivial incidents in themselves but when the final reckoning in black-white relationships is made these assaults on the feelings and the soul of people will figure more prominently than physical assaults.

Caronia Visitor At Phoenix

A DISTINGUISHED visitor to the Phoenix Settlement during the week was Mrs Elizabeth Long, of the United States of America. She described herself as a great admirer of the late Mahatma Gandhi. She is touring the world on the luxury Cunard Liner, the R.M.S. Caronia.

"The Caronia arrived in Durban on Tuesday night and Mrs Long arrived at Phoenix on Wednesday afternoon. She spent a number of hours at the Settlement and was particularly impressed by the Library and Picture Gallery which is being built up at the Settlement.

'Prisoners' Want Books On Gandhi And S.A. Problem

THE following letter has been received by *The Indian Opinion* and is being published in the hope that our readers will be able to help *The Indian Opinion* has made arrangements to forward as many books as possible. Readers may send books directly or to *The Indian Opinion*, Private Bag, Durban for forwarding.

The letter is signed by Mr. Chiza Mkwandawire, P.O. Box 92, Blantyre, Nyasaland.

I write to appeal to you to send us some books and newspapers on the philosophies of Gandhi and on the South African racial problem. Novels will also be welcome.

I am writing to you from a prison camp, the only home I, and many of my fellow countrymen, have known since March 3, 1959.

NEHRU URGES MODERN METHODS

(Indian Opinion India Service)

NEW DELHI—Prime Minister Nehru has asked kisans to contribute their mite to the struggle, launched by the Government for economic uplift of the country, by stepping up the production from land.

Mr Nehru, who was addressing a mammoth meeting of kisans gathered from various villages lying in his constituency at Khaga (Fatehpur District), commended to them the use of modern agricultural implements, improved variety of seeds and fertilizers for increasing their yield.

Grant For New Teaching Hospital

A grant of £1,229,062 for the new general teaching hospital at Mulago, Uganda, has been made under the Colonial Development and Welfare Acts.

The grant was one of 88 grants and loans, including 22 for research, approved during January, making available a total of £4,123,723 for schemes to benefit Britain's overseas territories.

Indian Opinion

FRIDAY, 4TH MARCH, 1960

The True Value Of Indian Properties

THE hearings before the Group Areas Board continues in Durban and each day there is provided by the counsel for the Board tragic illustration of the perverted thinking of *apartheid*. On one occasion the learned counsel for the Board took pains to explain that he was not in any way being motivated by racialism and that he was not to be understood in that light. The plea is naive. The whole Group Areas Board exists because of the perverted racialism of this country which refuses to recognise and respect the fundamental worth of man—irrespective of the colour of his skin. So perverted is this thinking that it loses sight of logic and honesty in pleading that it is not motivated by racialism. During the hearings facts and figures have been advanced both by the persecutors (for what else is the Group Areas Board?) and the defendants about the value of Indian held properties in the various areas under consideration.

It is not really possible to work out the true value of Indian properties. For unlike the position with Europeans, the position with the Indian people is far, far different. The European property market is always over-loaded with properties—there is always more than the European wants. For proof of this one need only look at the manner in which estate agents are looking for custom. The European can buy a property in Durban for almost a song. With the Indian the position is very, very different. There has never been enough land for him, thanks to the manner in which laws have been formulated to prevent the acquisition of properties by Indians.

With the Indian there are three values to a property. First is the normal municipal valuation, then follows the market value of the property and lastly the *Indian value* of the property. It is this last which is the most important of them all for it is not easy to compute this value. It represents and reflects many things. Some of these are the herculean labour that has gone into its purchase at a figure at which any sane European will tremble, the gross neglect of the area by the City Council in terms of civic amenities in spite of the fact that it collects all rates on due dates, the fantastically disproportionate rent which the property can and does produce in terms of the income of the Indian people who are renters of homes, and the artificially high value because of the colossal shortage of Indian housing.

These are things which cannot be computed by Group Areas assessors. An Indian owned property represents an epic transition from property less poverty to a neglected and strained comfort. It represents so often the combined efforts of an entire family on the tenuous income of the Indian worker in Durban, grossly ill-paid and callously disregarded by the very City Council which is, ironically, pleading for him in some measure before the Board. The market-value of an Indian-owned property is a meaningless thing.

The Gita As A Guide To Human Conduct

By SWAMI KIRTIDANANDA In "Prabuddha Bharata"

First Instalment

HUMAN conduct involves not merely the external, physical behaviour of man, but also the workings of the subtle, inner mental processes accompanying them. The latter are of greater importance, for it is they that decide the course of the former. The *Gita* discusses the problem of human conduct on both the levels

The external scene that unfolds itself to our view at the beginning of the *Gita* is that of two armies arrayed against each other, ready for battle. On the one side are the Pandavas, standing for justice and right, on the other, the Kauravas, standing for injustice and might. The earlier portions of the *Mahabharata*, of which the *Gita* is a part, reveal that Duryodhana, the Kaurava chief, and his companions have through iniquity and fraud, deprived the Pandavas of their kingdom, to which they are entitled by birth, descent, qualification, and the laws of the land at the time. The Pandavas are the rightful heirs to the kingdom, but Duryodhana has taken possession of it by unfair means, and is bent upon retaining by might and force what he has gained by cunning and deception. He is encouraged in his evil design by his friends and some of the relatives. Appeals to their sense of justice, persuasion, words of reconciliation, all fail to make an impression on the evil genius of Duryodhana and party. Every conceivable attempt is made by the elders on both sides to avoid war, but without any result. Even the friendly mediation of Sri Krishna himself proves fruitless. In the last resort, war is decided upon for restoring their lost kingdom to the Pandavas. None except Duryodhana and his friends is eager for the fight, everyone else dreads its consequences. But all other methods having failed, war is accepted as the sole means of rescuing and re-establishing *dharma*. Arjuna, too, puts his seal of approval on it. And he comes to the battlefield with the determination to give the toughest battle of his life, knowing fully well that that is the only way to bring the recalcitrant and the unwilling to their knees and uphold the cause of *dharma*. But at the last moment, he is suddenly overcome by a feeling of commiseration for the enemy, among whom he notices his own kith and kin and his erstwhile teachers and friends. His conviction becomes unsettled. He

throws down his bow and arrow, refuses to fight, and begins to justify his action by specious arguments. At the end of the *Gita*, however, we see him up on his feet again, roused to action and ready to fight.

No External Change

What is it that brings about the change in Arjuna? Externally, nothing has changed. The armies have stood where they were. The attitude of the enemy has not altered. None of the people whom he detested to kill, and whose presence was the cause of his sorrow and grief, have withdrawn from the field. Therefore the cause for the change in his external conduct is to be found not outside, but inside Arjuna, in his inner approach to the situation outside. The external reactions of Arjuna are only the symptoms of a deeper malady which afflicted him within.

Intellect, emotion, and will are the three inseparable constituents of the human psyche, and mind functions in all these three levels. Every external act of man has its counterpart, or better still, its roots, in the workings of these three aspects of the mind. The sudden and quite unexpected break-down of Arjuna at the commencement of the war provides an apt example of this. His actual abandonment of the weapons and his decision to withdraw from the battle mark the failure of his will-power or the volitional aspect of his personality. His will-power fails, because of an untimely outburst of emotion. He refuses to fight, being swept off his feet by a misplaced pity, kindness, and sympathy for the miscreants and perpetrators of evil in the opposite camp. The uncontrolled and undisciplined emotion gets the better of him in the moment of crisis, resulting in his being carried away by a wrong sense of values, as is indicated in his forlorn attempt to justify and rationalize his outward behaviour by specious arguments. His intellect gets clouded by the strong attachment born of the feeling of 'mat' and 'miae' and his judgment goes awry.

(To be continued)

**PASSIVE RESISTANCE HAS WON NO CONCESSIONS;
STRIKES ARE FORBIDDEN; NO POLITICAL RIGHTS**

LIBERALS EXPLAIN SUPPORT OF BOYCOTT

REITERATING its support for the one-month boycott of South African goods now operating in England, Mr Peter Brown, National Chairman of the Liberal Party States: After fifty years of Union one of the most astonishing features of South African politics is that every important non-White leader remains committed to non-violence. How much longer can this last, while non-violence brings no results? Already there are signs of increasing tension between the African people and the authorities. The present boycott, lasting one month, is a non-violent method of bringing home to those who support White supremacy in South Africa the increasing isolation of their position in the world and the increasing revulsion which their policies arouse in decent people overseas.

Mr. Brown continued: It has been said of the boycott that it will only increase White intransigence and that those who will suffer from it most are those it purports to be helping. On the first point, the Liberal Party is convinced that the defection of Mr. Basson from the Nationalist Party and the emergence of the Progressive Party were both largely due to the growing pressure of world opinion and that, as such pressure increases, so will support for White domination decrease. On the second point it is worth recording that Liberal Party support for the boycott is partly due to the insistence of its African members.

The Liberal Party supports the boycott as a peaceful means of confronting South Africa with the mounting opposition to its policies, at home and abroad, and of persuading it of the urgent need to reconsider these policies. It is only when the policies of the South African Government are both in line with world opinion and can satisfy the aspira-

More Money For India

(Indian Opinion" India Service)

NEW DELHI—India has received word that her share of loans from the Development Loan Fund will be greatly increased in the coming fiscal year. This is a sequel to President Eisenhower's visit to India and the impact it made on him.

The President has been supported by the Director of the DLF, who has just returned from India, and by a committee of three officials who were also in India in December. This is all part of a pattern.

While this decision will help India in the next fiscal year it is still unknown what amount the DLF will allot in the current year. The Total sum of loans asked for is 180 million dollars.

tions of all the South African people, that there can be any hope of stability

Steady Decline

"For fifty years there has been a steady decline in the rights of South Africans of colour in almost every field. The decline in political rights has been particularly marked and, by the middle of this year, Indians and Africans will have no say what-

soever in making the laws under which they must live and Coloured people will have virtually none. For fifty years Non-White South Africans have tried by all lawful means to halt racial discrimination and to extend their rights. With what result? None at all! Not only have they been unable to prevent assaults on their rights, they have seen these assaults increase. Passive resistance has won no concessions, strikes are forbidden, political rights no longer exist. Must Non-Whites then accept the existing position? Or must they look to other means to bring their just claims before the world and the voters of South Africa? To accept the position would clearly be intolerable. It is not even a position of stable rightlessness, it is one of increasing rightlessness. If the status quo is not accepted, how then can change come about? It can come peacefully or violently.

KARANJA BRINGS BACK VISITORS

(BY OUR SHIPPING CORRESPONDENT)

THE RMS Karanja which arrived from Bombay on Monday afternoon (February 29) brought a fair complement of Indians returning home after a visit to the Motherland. Among those who returned was Mr S R Naidoo of Pietermaritzburg, the well known South African political figure. Those who returned were:

NATAL: Mr and Mrs G. V. Naidoo, Mr C. N. Chetty, Mr D. Bhaga, Mr and Mrs M. Chita, Mr and Mrs K. C. Kistensamy, Mrs Khatija V. Mahomed, Mr and Mrs S. R. Naidoo (PMBurg) and Miss T. S. Naidoo (daughter of Mr S. R. Naidoo), Mr and Mrs B. Naidoo, Miss S. B. Naidoo, Mr and Mrs G. V. Naidu, Mr M. P. Pillay, Mrs A. V. Rama, Mr Hassan Mia Ameerodeen, Mrs Doreen H. Johns, Mrs A. Chetty, Mr A. C. Hamid, Miss P. Moodley, Mrs E. Appanna, Mrs V. Chintalraj, Miss M. Natansamy, Mrs. K. P. Govender, Mrs J. Makan

TRANSVAAL: Mr M. Asmal, Mr and Mrs A. M. Kara, Mr and Mrs D. H. Patel, Mr and Mrs R. Tribhovan, Miss H. V. Lala, Mr D. Hassan Mia, Mr N. B. M. Shaaboodien, Mr. A. O. Sahib, Mr M. Ahmed, Mr. I. Moosa, Mr and Mrs M. Naba, Mrs J. L. Dian; Mr V. Alibhai, Mr and Mrs Rahim, Mrs Ganga K. Nana, Mr Jairam M. Fakira, Mr A. A. H. Khan, Mr A. Qudus, and Mr Ebrahim A. S. Patel

CAPE PROVINCE: Mr and

Mrs Hoosain Abdullah, Masters Noor Ahmed and Hidayatulla Abdulla, Miss Suraya Abdulla, Mr M. Ebrahim, Mr and Mrs Raman V. Patel, Miss P. R. Patel, Mr and Mrs R. B. Patel, Mr and Mrs A. Salejee, Mr and Mrs Cassim A. Narkar, Miss Ayesha C. Narker, Mr Abdulla Saleh, Mr O. Hoosain, Mr I. K. M. Khan, Mr B. M. Parker, Mr B. Tajuadien, Mr and Mrs M. Lalloobhai, Mr J. Shabodien

BASUTOLAND: Mr Ebrahim Khan Omarkhan, Buthabuthe

MOMBASA: Mr Jamna Makan.

LOURENCO MARQUES: Mrs Julek: M. S. Gany, Mr Valley N. Mahomed

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No 12 Barkly Arcade, 38 Market Street, Cor Diagonal & Market Sts Johannesburg Phone 33-1854

Gujerati Woman Murdered In Daylight

A GUJERATI woman, Maniben, the wife of Mr. Jagjivan Vanmaree, of Bond Street, Durban, was murdered in her flat in broad daylight on Wednesday morning (March 2) some time before midday. Her throat was slit. Robbery was apparently the motive. Jewellery and cash were taken. The murder was only discovered when her children returned from school for lunch.

Mr. Vanmaree owns a stall at the Victoria Street Market (top market). Mrs Vanmaree had seven children and was expecting a child.

The robbers locked up her one year old child in a cupboard.

TWO NUCLEAR POWER STATIONS FOR INDIA

(Indian Opinion" India Service)

NEW DELHI—India, according to informed sources, is likely to have at least two nuclear power stations during the Third Five-Year Plan period and not merely the one so far approved by the Planning Commission for establishment in Bombay State.

The site for the first station proposed to be set up, between Ahmedabad and Bombay, is expected to be chosen shortly. The second station is likely to be located at a place convenient to serve either the Delhi Punjab-West Uttar Pradesh region or Madras State.

The possibility of establishing more than two nuclear power stations by 1964-65 is not ruled out.

NEW AIR LINK

NEW DELHI—The thrice-weekly Indian Airlines Corporation service linking New Delhi, Ahmedabad, Jaipur and Udaipur was inaugurated recently.

Ahmedabad's Mayor broke a coconut as an auspicious omen as passengers alighted from the new Indian Airlines Dakota.

BRANCH OF BLUE STORE FOR SALE

Centrally situated modern shop with Flat with modern conveniences for sale in Brits. Monthly turnover £1,000—can be increased. Reason to sell—Indisposed—Reply Box 25 or Phone 75 or 378 BRITS.

Britain Has Invested Over £900,000,000 In S.A. Since War

LONDON—In a four-page supplement on South Africa the "Evening Standard," which has a circulation of nearly 600,000, referred to the following —

An introductory article recorded the general progress of the Union since 1910. Among figures given were those for Bantu education which 50 years ago was £50,000 yearly, and now exceeds £9,000,000. If the present rise continues, states the paper, illiteracy among Africans should be eliminated in the next 20 years.

Although Britain's share in South Africa's total imports has gone down from about half to one third since 1925 the value of her trade has risen from about £33,000,000 to £187,000,000 in the same period, the newspaper states. The same trend is observed in South Africa's exports to Britain. The proportion is down but the value of goods has increased from £25,000,000 to more than £106,000,000.

Different Mood

Dr. A J R van Rhyja the Union's High Commissioner in London, is quoted as saying that "South Africa is going into the second part of this century in a very different mood from the beginning. Today, the feeling between the two countries is very good. I find it here. I find it in South Africa. And I think the atmosphere for increased trade is very favourable indeed."

Another article states that South Africa has made great strides in

Trust Awards Ten Bursaries

THE Board of Trustees of the Hjee Suliman Ebrahim Charitable Trust of Pretoria, has awarded 10 Bursaries for the 1960 Academic Year — 8 for Medicine, 1 for Theology, 1 for Further Education to the following students: Medicine — S R Kallideen, R Ramja, Yuos Sarvan, Y A Chenis, Essop M Ebrahim, A H E G Jeena, Goolam A Moonda, Ebrahim Soni,

M A S Essop Moola, Theology at the Ashifa College, Randers India,

Arthur Nkone, Further Education at Isimba School, Elliotdale

The Scholarships will be renewed each year provided satisfactory progress is maintained

the canning trade. Before the war this trade was almost non-existent. Now the Union exports £200,000,000 worth of canned fruit every year and four fifths of this goes to Britain.

In 1958, Britain bought £7,250,000 worth of oranges from South Africa. This was more than one third of Britain's total import of oranges.

A third article points out that British investors have put well over £900,000,000 into the Union since the war.

All-African Musical For Durban

THE South African Institute of Race Relations will present the All African musical play "Mkhumbane" in the Durban City Hall for one week from Monday, 28th March to Saturday, 2nd April.

The play has been written by Mr. Alan Paton, the music by Todd Matshikiza (of 'King Kong' fame), and it is directed by Mr. Malcolm Woolfson. The cast of over one hundred Africans is entirely on an amateur basis. All proceeds will go to Institute funds.

The play, which is set in Cato Manor (known in Zulu as "Mkhumbane"), has a non-political theme. To quote Mr. Paton: "This is the story of Mkhumbane, of its good and evil, sorrow and happiness, beauty and ugliness. It will convey also the life and vigour, the incredible hope, of this slum of the White man's city, which is held in half-affectionate, half-cynical regard by its inhabitants."

The Koran In Braille

WHAT is believed to be the first edition of the Koran to be printed in Braille has been completed in Cairo. The work was financed by the government of the United Arab Republic which plans to distribute the publication to 23 Islamic states and other countries throughout the world. —(UNESCO)

Fellowships Offered By The Government. Of India

THE University of Roorkee in India will start a one year course of training on the subject of water resources development beginning from July 1, 1960. The course will be conducted at the Water Resources Development Training Centre at the University and will generally be divided into four parts of approximately three months each. The Centre was established in 1955 with a view to bringing together engineering talent from the many countries of Asia and Africa for a first-hand understanding and appreciation of each other's problems and, by the pooling of knowledge, the evolution of new techniques suited to Asian-African conditions.

Fellowships for training at this Centre are offered by the Government of India under the Colombo Plan. The details can be obtained from the Department of Economic Affairs, Ministry of Finance, Government of India, New Delhi.

An applicant to be eligible for training at the Centre should hold a recognised degree in engineering or an equivalent qualification acceptable to the University and have at least three years practical experience.

Marginal cases will be acceptable at the discretion of the University. No tuition fee will be charged from the trainees. The minimum expenditure, however, for foreign trainees in India is estimated at about £60 per

month. Intending trainees should send their applications in the prescribed form to the Second Secretary (Education), Commission for India, P.O. Box 30074, Nairobi with an advance copy direct to the University. The prescribed forms can be obtained from the Commission for India, P.O. Box 30074, Nairobi. The applications should normally reach the University of Roorkee by the 31st March, 1960, but those received after that date will also be considered, if vacancies are available. The final selection of the candidates will be made by the University and the candidates will be informed of their selection by the end of April, 1960.

Latest Shipment

All kinds of incense sticks: Three Roses, Gateway of India, Asokadhurbar, Soogandhi Rani, Chamili, Lata Mangashkar, Vasanti, etc.. Write for our pricelist. (We only keep Indian manufactured incense sticks.)

ALL KINDS OF IMPORTED RICE
SPICES AND WHOLE SPICES AND INDIAN
CONDIMENTS.

We import the following articles directly:
Scented Betel Nuts, Pawa, Mamra, Roasted Gram, and Many Household Goods.
Our stuff is good and obtainable at low prices.

Write for our price list:

K. HARIBHAI & SONS
(PTY.) LTD.

Direct Importers: Wholesale & Retail Merchants
81 Victoria Street,—P.O. Box 2156—Durban.
Telegraphic Add.: "BHAISONS"

Asia Wants Something To Read

(By DANIEL BEHRMAN)

A BRITISH librarian has just returned from a three-month survey in five Asian countries with a number of new ideas on reading habits and publishing. Frank Gardner, who has been chief librarian of the Luton Public Library, in England, for the past twenty years, was sent to Asia by Unesco in connection with its project to help develop reading materials in this region where the problem is not only illiteracy but also that of finding something to read for literates. The situation, at present, is somewhat of a vicious circle, Mr Gardner reported in an interview at Unesco House in Paris. Publishers, fearing the lack of a mass market for their books, publish editions which in most cases do not exceed 1,500 to 2,000 copies, thereby raising the cost of books to prices higher than in most European countries. As a result, there are few cheap books and there is no mass market.

"It is time we realised that both in the East and the West, people's basic interest in reading lies in doing so for pleasure," Mr. Gardner stated. He mentioned a publishing venture in one city where, out of 700 titles, only ten were at all attractive. "The rest were forgotten classics—something like Silas Marner," he commented.

In this respect, he is likely to shock many well-intentioned persons who feel that reading should be kept on a lofty plane. His opinion is radically different: "Anyone who reads is better off—no matter what he reads." The man who buys popular magazines from a newsstand in Delhi or Teheran or Karachi is a future reader of books, he feels.

The survey, which took him to Iran, Pakistan, Ceylon, Burma and India, was Mr. Gardner's third mission for Unesco. In 1955 he directed the first public library seminar for Southeast Asia which was held in Delhi. Previously, in 1951 and 1952, he served as a consultant for the establishment of the Delhi Public Library by the Government of India and Unesco. This was one of the first "free-access" public libraries in Southeast Asia.

More Than 100,000

Eight years ago, the library had about 5,000 members, 15,000 books and a circulation of 100,000 volumes a year. When Mr. Gardner recently visited it, it was issuing 750,000 volumes a year to 30,000 members and it had more than 100,000 books on its shelves.

He believes quite firmly that the public library is one of the best ways of creating that demand for books which, Asian publishers complain, is so lacking. The library also offers an accurate picture of what readers want.

Here, again, the reading habits of East and West seem to be alike. In Delhi, from 50 to 60 per cent of the books issued are works of fiction, the same proportion found in Western libraries.

Following the survey, Mr. Gardner thinks that publishers in Southeast Asia should produce more non-fiction works in science, technical subjects, history, travel and biography. At present, about 50 per cent of the non-fiction total is accounted for by literature—plays and poetry. This percentage, which Mr Gardner considers too high, is explained by the tendency of publishers to play safe by aiming for a small, but known market.

The Delhi Public Library with its open shelves operates at a lower cost per book issued than Mr. Gardner's own library in England. On the other hand he found a library in a large Asian city operating on the old method of locked bookcases, at a cost per book issued three times higher than in Luton. The reason, of course, was the low number of readers.

Libraries lock their shelves to guard against loss of books. But, in the Delhi public library the annual loss is only 1 per cent of the total stock of volumes. In Mr. Gardner's own library, yearly losses run from 2 to 3 per cent.

The lesson of public libraries, in general and the Delhi library in particular, Mr. Gardner maintains, is that, given free access to books, there is no limit to what people want to read.

"It is not true that there is no demand for books in South-east Asia," he said, "the experience of the Delhi public library proves on the contrary that there is a mass reading public." (Unesco).

THE AFRICAN SCENE

No Safeguards For Minorities In Uganda

THE Governor of Uganda, Sir Frederick Crawford, has outlined to the Uganda Legislative Council a broad new pattern of constitutional advance for the Protectorate, designed to lead by appropriate stages to full democratic self-government. The programme was based on decisions taken by the British Government after studying a report of the Constitutional Committee which sat under Mr J. V. Wild, he said.

THE Government accepted that the Uganda Legislature should have an elected majority and that elections should be on a common roll with a further extension of the franchise, and without any special safeguards for the minorities—or reasons stated in the Committee's report, he went on.

Direct elections are to be held throughout the whole of the Protectorate on a common roll basis as early as can be arranged next year.

The Governor also announced that there would be a majority of non-official ministers in the Executive Council, "and that of these non-officials the Governor will seek to appoint as many as possible, having regard to circumstances obtaining after the next direct elections, from the elected members of the Legislative Council."

In the present circumstances it was considered that the Executive Council should continue to be presided over by the Governor and be advisory to him. The appointment of a chief minister was considered

premature.

The Governor said the time was not far off when careful study must be made of the form of government that would be appropriate for a self-governing Uganda. In this connection he re-affirmed the Declaration of November 1958 concerning the preservation of the status of hereditary rulers. The Government planned to set up an inquiry into this question and also into the whole issue of relationships between the various parts of Uganda and the Centre.

The Governor said that he believed this new indication of Britain's intention to examine the problem of the future of Uganda would commend itself as evidence of the United Kingdom's resolve to lay the foundations for a system "that will preserve what is best in the existing traditional institutions of this country and, at the same time, bring the country forward in peace and prosperity to independent status within the Commonwealth, and offer it the best prospects for the future."

Phone 835 6786

P. O. Box 1549

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

Invest your surplus MONEY IN PROPERTY OR first MORTGAGE BOND in Southern Rhodesia now. Restriction on transfer or money relaxed!

For PARTICULARS write to

Prag R. Vaghmaria

(F.B.I. — London)

44d, 13th Avenue

Telephone No. 60990, — BULAWAYO.

Reliable and honest service assured.

INDIA ATTENDS TO HARIJANS

A Scheme For Work Among Bhangis

By N. R. MALKANI In "Bhoodan" Banaras

THE All-India Harijan Sevak Sangh, founded by Gandhiji in 1932, is the most important non-official organisation working for the abolition of untouchability. Its annual expenditure comes to about Rs. 27 lacs and there are 302 Harijan Sevaks working in 20 branches spread all over the country. In round numbers about 100 workers are under the direct control of the Central office and financed from the Central grant of about Rs. 3 lacs. The remaining 200 workers are working under the branches and are maintained out of funds allocated by Provincial Governments. Most of these workers are located in rural areas scattered over the country. A good beginning has been made in some intensive areas for the complete abolition of untouchability, according to specific tests. More and more areas are being converted into intensive areas.

It has, however, been observed that some scheduled castes have benefited very little and suffer from serious socio-religious disabilities as before. Among them the "Bhangis," the "Dom," the "Dushads," the "Dhedh" stand prominent, calling for special attention. The All-India Harijan Sevak Sangh decided to reorient its programme at its programme at its annual session recently held at Kalpi. An earnest beginning is to be made with the "Bhangis" in urban & municipal areas. At present only 10 workers or "sevaks" out of 302 are giving special attention to "Bhangis" and expenditure on them is equally shared between the Centre and branches. This number is too small and as there is no special approach to the problem hardly any impact has been made on the solution of this problem. I suggest the following modest plan for reorganising work among the "Bhangis"

A beginning may be made with bigger municipalities having a population of over one lac. There should be at least 3 "sevaks" in each of the 20 regions. There may be two workers in one municipality and one worker in another municipality. This number should be rapidly increased to 10 in each region, bringing the total to 200 workers. As each worker will be in charge of 2 to 3 "bastis," having about 100 to 150 families, the total number of families served by 50 workers will be 5,000/7,000 families rising to 200 workers serving 10,000 families and more within 3 to 4 years. To make a beginning with 50 "sevaks" it will be necessary to direct 20 workers from the Central Cadre and another 20 from the regional Cadre to join the lonely 10 already in the field. The remaining 250 workers may con-

tinue their work in rural areas but more and more on intensive and specific purposes.

I suggest that the method of approach to "Bhangis" in municipal areas should be mainly of the "Community Centre" or "Sanskar" pattern. Today the "Bhangis" follows a dirty occupation in a filthy manner, so that he is almost identified with filth. The "Bhangis" may continue his occupation as before but he should not be considered, and more than that, he should not consider himself as filth. This can only happen if he acquires a new sense of self-respect, considering himself a decent citizen and an equal member of humanity. The "Bhangis'" way of thinking and subsequently his way of living have to be altered. This can be attempted by a trained "sevak" living with him or near him as a guide and a friend. Such a guide should establish a community centre within the "basti" or "bastis" under his charge which will try and meet the needs of the community and help it to live a cleaner and better life. The centre will have a pre-primary class for children under 6 years and prepare them for admission to schools. The worker will see to it that children of school-going age do join schools as other children. During the day there may be a class for adults. The centre will see to it that the "basti," private or municipal, is provided with amenities of bath-rooms, latrines, public lights and environmental sanitation. The Centre will help the families in living a proper social and communal life. The number of activities will be increased as community life develops. In this the "sevak" may be assisted by a part-time paid young "Bhangis-sevika" in each "basti," as a kind of liaison

worker. Municipalities will have to be approached to give a tenement to such worker in each "basti" free of rent and a room or shed for community activities.

There should, however, be also a second-pronged attack on this problem. Every effort will have to be also made to see that this insanitary occupation is converted into a scientific and sanitary one. In fact, it can be and should be made as clean as the occupation of a nurse or midwife, formerly considered as filthy and untouchable. The "sevak" will approach municipalities to supply proper tools and mechanisms for removing night-soil without contact or contamination. The "sevak" will see to it that soap is supplied and used; that gloves or shoes are issued and properly used; that arrangements are made for washing and bathing after the completion of the job; that uniforms are issued for work on duty and put away after it is over. In fact, the worker will try his utmost to make the pursuit of the occupation highly sanitary and clean. On the other hand, the "sevak" will keep away from the activities of trade unions and political parties which organise "Bhangis" for political

and economic purposes that likely to bring him into contact with the public or authorities. He will confine himself to activities conducive to the social and economic betterment and organisation of a community that will give him a moral tone.

I am of opinion that the India Harijan Sevak Sangh should make a serious effort establishing such centres with 50 "sevaks" at once. As the number must be rapidly increased the Home Ministry should be approached to sanction a grant for recruiting, at least more workers at an early stage and assisted by 750 or "sevikas." The "sevak" should be paid in the scale Rs. 125 and the "sevika" a sum Rs. 25/- as a part-time worker. The "sevaks" should be for 1 or 2 months to be able to do their work efficiently. Details of the additional workers to be worked out by Head Office. As I have asked by the President of H S Sangh to form some scheme and take the responsibility of implementing it, I shall be grateful to have suggestions for improving this scheme for co-workers in this field of service.

B-I Sailings Between East African Ports Karachi And Bombay

S. S. Karanja Sails 5th March.

PASSAGE FARE TO KARACHI OR BOMBAY

First Class	single	without food	£92-0-0
Second "	"	"	£60-15-0
Third "	"	"	£31-10-0
Ordinary			
Non-Vegetarian		£5-5-0	£10-18-0
Vegetarian		£4-17-0	£10-10-0

For further particulars apply to—

Shaik Himed & Sons
(Pty.,) Ltd.

390 Pine Street,

Durban.

Telephone 20432,

Tel. Add. "KARAMAT."

New Race Relations Publications

THE following works have been published recently by the South African Institute of Race Relations and are available from the Regional Secretary, S.A. Institute of Race Relations, P.O. Box 803, Durban:

"The Assault on our Liberties", by Donald B. Moltenc, Q.C. (2/6d. plus 2d. postage)

This new and revised edition of Mr. Moltenc's concise examination of the position of civil liberty in South Africa has been published. When this 26-page booklet first appeared last year, public interest was such that the edition was completely sold out. The new edition of this valuable work includes relevant developments during 1959.

"African Farm Labour" (A Survey) (2/6 plus 2d. postage).

This concise book contains a number of sections dealing with various aspects of the subject, i.e. The Volunteer Scheme, Suggested Reforms of Recruitment and Conditions, Some Conclusions and Reflections; The Law Relating to Farm Labour, Some Statistics; etc.

"A Survey of Race Relations in South Africa" (1958-1959) (10/- plus 1d. postage.) Published in January, 1960

This is the latest edition of the Institute's comprehensive, factual and authoritative annual survey of all events affecting race relations in the Union, compiled by Miss Muriel Horrell, Professor H. M. Robertson has said in "South Africa". "Miss Horrell's annual surveys are absolutely indispensable to anyone who wishes to be an alert with South Africa developments. The range of information contained in them is astonishing, the reporting is clearly focused while maintaining admirable objectivity, and they are well documented. Their value is out of all proportion to their low cost."

"Race, Culture and Personality" by Dr. Simon Biesheuvel. (3/6d. plus 2d. postage).

The need to work is the driving force of Western technological society, and where the white man has established such a society in Africa, he has tried to make the African work in the same way as himself. Industries, cities and the undermining of traditional African culture has resulted. How has the African reacted? Has it affected his basic character? Or his attitude to work? Is a new African personality emerging, as the leaders of the pan-African

movement assert? And if it is, what are its implications for the future of Africa?

These are some of the vital questions facing South Africa. Dr. Biesheuvel, Director of the National Institute for Personnel Research (O.S.I.R.) in his 1959 Hoernle Memorial Lecture breaks new ground in suggesting illuminating answers.

"Fifty Years of Union", by Mr. Donald B. Moltenc, Q.C. (2/6d plus 2d. postage).

In his 1960 Presidential address, Mr. Moltenc analyses in detail the origins, defects and consequences of the Act of Union. He urges the need for radical constitutional reform, but stresses that this can only provide a framework for the elimination of prejudices and group insecurity. The additional measures necessary are outlined.

"Papers Presented at 1960 Council Meeting", (5/- per set plus 6d. postage)

"Social Development Since Union", by H. Pollak

"South Africa and the Wider Africa, 1910-1960", by E. H. Brookes

"Fifty Years of Economic Development", by M. Kooy.

"Fifty Years of Union—Political Review", by A. J. Luthuli.

"Fifty Years of Union—Political Review", by L. M. Thompson

"A Review of Recent Legislation", by Quintin Whyte

"The Indian Community of South Africa—Past, Present and Future", by B. Cooppan.

INDIA BANS SEVEN PUBLIC HOLIDAYS

NEW DELHI.—Indian civil servants are working harder and having fewer holidays. The Government has cut the number of public holidays in a year from 23 to 16.

It has also decided that Government employees must in future work all day Saturday instead of having the afternoon off. The last Saturday in each month, however, will be a full holiday.

MESSAGES OF SYMPATHY

AMONG the innumerable messages of sympathy received by the Rustomjee Family on the death of the late Mr. Sorabjee Rustomjee were the following.—

FROM MR. NEHRU:

The Prime Minister of India cabled

"We are grieved to learn about Sorabjee's death. He is well remembered here because of his association with Gandhiji in the cause of human freedom and dignity. Please accept my deepest sympathy in your sad bereavement."

FROM MR. RAJENDRA PRASAD:

The President of India cabled:

"I was sorry to know of your husband's passing away. Mr. Sorabjee Rustomjee will be long remembered by his countrymen for the part he played in Gandhiji's Satyagraha campaign in South Africa in 1914.

"I am sure many people in India will join you in mourning the sad loss that you have suffered. Please accept my sympathies and condolences on your bereavement."

FROM MR. KRISHNA MENON:

"Deeply grieved to learn the sad news about your beloved husband Rustomjee. I feel the loss of a good and old friend and our people will mourn the loss of a tried stalwart. I feel sure his courage whether ill or well loyalty and spirit of sacrifice will serve to inspire others and help them serve the ends of justice and humanity. My heartfelt sympathies to you and the young people who have lost an understanding and beloved

father and friend. My thoughts go out to you all and I share your sense of loss.

FROM MRS. PANDIT:

"Deeply grieved to hear of your husband's death. His fine work and noble spirit has been a great asset to India. Accept my sympathy in your sorrow."

DOUBLE WEDDING AT CITY HALL

FOR the first time, in the Gujerati community, the Durban City Hall was hired for a double wedding. The occasion was the marriage of Kanoban, daughter of Mr. and Mrs. Damjee J. Kara, to Girdharlal, son of Mr. and Mrs. D. Nathoo. The second wedding was that of Villav, daughter of Mrs. and the late Mr. Pragjee Kara, and Keshavlal, son of Mr. and Mrs. P. Chagan.

The City Hall was beautifully decorated and there was an atmosphere which combined solemnity of a religious function as well as gaiety of a wedding. There was a special magic show for the children in the basement where refreshments were also provided. The City Hall was packed to capacity with members of all races. With the decorations, good music, and the colourful sarries and flowers, the City Hall for a moment, looked as if it was a scene from an Eastern country.

AGARBATTIS

LATEST WHOLESALE PRICES

SHIPMENT ARRIVAL JANUARY 1960

Night Queen	(12 Sticks)	3 6 per doz.
Soogandh Rani	1 tola	4/3 " "
Soogandh Rani	8/-	" "
Steamer No. 444	3 tola	8/6 " "
Chameli	2 tola	15/ " "
Vasanti	2 tola	15/ " "
"	2 tola	18/- " "
Three Roses thin-sticks	3 tola (tins)	40/ " "
Three Roses thin sticks	6 tola (tins)	80/ " "
Gateway of India	3 tola	48/ " "
Gateway of India	6 tola	96/ " "

FOR DURBAN CASH WITH ORDERS

Add postage charges and Bank Commission on Cheques

A. K. HOUSEN & SONS,

IMPORTERS OF AGARBATTIS—SARIS—LATEST JEWELRY & HABEDASHERY, ETC

116 Queen St., (P.O. Box 2168), Durban

fifty years ago...

March 1910

INDIA STOPS INDENTURED LABOUR : NATAL INDIAN AT INDIA CONGRESS CONFERENCE

[FROM "THE INDIAN OPINION" SATURDAY,
MARCH 5, 1910]

TO STOP INDENTURED INDIAN LABOUR— Important Decision of the Legislative Council of India— London, February 25.—Reuter's Calcutta correspondent states that in the Legislative Council today, Mr Gokhale moved to prohibit the recruitment of indentured labourers for Natal, whose policy was utterly selfish and heartless. The policy of the Cape Colony on the whole, he said, was liberal. He recognised the enormous difficulty of the problem. Fourteen Indians spoke, warmly supporting the motion.

"Mr. Maxwell, the Secretary for Commerce, said the Government had obtained Lord Morley's sanction to undertake legislation to prohibit emigration, and would shortly introduce a Bill carrying out the proposal if the negotiations in South Africa did not result in a proper agreement with the Government. Therefore they accepted the resolution. Mr Maxwell added that no special inquiry in Natal was necessary. The condition in the Transvaal was likely to much improve. The resolution was unanimously carried amid applause.

THE following speech was delivered by Mr Lutchman Panday, of Durban, before the conference of the Indian National Congress held at Lahore:

"I too am born in South Africa, my family is resident there, my work lies there,

"One point I should like to bring to your notice. From this year it is impossible for any Indian child to secure education in any Government institution in Natal beyond the age of 14 years, whilst in practice our girls can get no education at all. For the last two years the Budget Estimates for Indian Education in Natal have been reduced.

"It is quite evident that a deliberate attempt is being made to crush Indian education out of existence. There are many Colonial born Indians, like myself, who acted as members

of the Indian Ambulance Corps during the late war, and who bear the Queen Empress's Medal. Some of them are now in the Transvaal gaols, obliged to do the most degraded tasks of hard labour as though they were savages and criminals. Many of them are my personal friends. They tried to serve the Empire in the best way they knew, and this is their reward, whilst their children are to be spiritually and mentally starved.

"No Indian trader in Natal, even if he is born in the Colony, can be sure from one year to the next whether his business will be ruined or not through the manipulation of the Licensing authorities by his trade rivals.

"Unless India comes to our aid, we shall be a broken-hearted community. We are trying to keep the banner of Indian honour flying in South Africa. We have done something to show that, distant as we are, we still live for India.

"What has India done for us, and what is she going to do to save us from disaster and despair?"

FROM "Transvaal Notes":
When Mr Raju Naidu, the sturdy volunteer who had been working at the British Indian Association office, was arrested and imprisoned Mr. Morgan, his predecessor, immediately offered his services which were gratefully accepted. Mr. Morgan has already suffered imprisonment. Mr. Morgan has come to a dangerous post.

HAWKERS AND TRADERS

Gent's wrist watches, 17/6 with 15 jewels 25/6; 17 jewels, waterproof, shockproof 34/6, 21 jewels, waterproof, shockproof, 37 6; 25 jewels, waterproof, shockproof, 41/6, Ladies wrist watches 39.6, 25 jewels 49/6 A. I. Agencies, P.O. Box 3980, Cape Town.

No Catalogues

Cable & Tel Add. HARGVAN

Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

RECORDS NOW CHEAPER ORDER NOW AT REDUCED RATES 7/6 EACH PLUS 3d TAX

AMAR DELP
QAIDI '911"

KALAYANA PARISU
BAALI BLTE

HINDI: Kambhaya, Minister, Anari, Madhumati, Do Behen, Flying Rank
Doctor "Z" Do Ustad QUWALI Ismail Arad Yusuf Arad, Talat Mahmood
TAMIL: Pathi Bakhti, Anbu Pogey.

Make your selection of any single records from any sets
MAIL ORDER MUST ACCOMPANY 4/- DEPOSIT
—CASH ON DELIVERY—

DURBAN WELCOME DISTRIBUTORS,

Specialists in Tamil, Telugu, Quwali & Hindi Records
2 Ajmeri Arcade (off 141a Grey St & 50 Cathedral Road)
P.O. Box 1574 DURBAN Phone 67802

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical

JUST ARRIVED

Caravan	2/-
Indian Annual	7/6
Illustrated Weekly	2/-
How the Great Religions Began	3/6
Gandhi: His Life and Message for the World	3/6
The Religions of Man	5/6
Indians of America	5/6
The History of the World in 240 pages	5/6
Live without fear	3/6
The Way to Popularity and Personal Power	2/9
The Negro in American Culture	5/6
God's Wonderful World: a Song Book	5/6
Mohammedanism	5/6
Good Stories, Riddles and Jokes	4/9
Toasts and Speeches	4/9
Everybody's Letter Writer	4/9
How to Win Friends and Influence People	3/6

Obtainable from:

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20707. (Est. 1932) P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

Printed and published by Mrs Sushila Gandhi at the International Press (Phoenix), Private Bag Durban, Natal.

★

આપણે એટલું જ વિચારીએ કે આપણું જે દુઃખ તે ઠીકું સહ શકવાનું છે તેો બધી યુવક લોકો જશે.

—સ્વામી શ્રીશંકર.

★

પુસ્તક ૫૮ સુ—અંક ૯

તા. ૪ માર્ચ, ૧૯૬૦.

છુટક નક્કલ પે. ૪

હિંદમાં હરિજનોની સેવા

(એન. આર. મલહાની)

હરજનો માધીલના હસ્તે સ્થપાયેલી અખિલ હિંદ હરિજન સેવક સંઘે અસ્પૃશ્યતા નિવારણ માટે કાર્ય કરતી છે. સૌથી અમત્તની ખીન-અમલદારી સંસ્થા છે. એનો વાર્ષિક ખર્ચ લગભગ રૂ. ૨૭ લાખ થાય છે અને તેની અંદર દેવાયેલી ૨૦ શાખાઓમાં ૩૦૨ હરિજન સેવકો કાર્ય કરે છે. લગભગ ૧૦૦ સેવકો સીધા અસ્પૃશ્ય કચેરી નીચે છે, અને અસ્પૃશ્ય કચેરી તરફથી તેમણે રૂ. ૩ લાખની મદદ થાય છે. બાકીના ૨૦૦ સેવકો છુટી છુટી શાખાઓ નીચે કાર્ય કરે છે અને તેમણું પાલન પોપણ પ્રતિપ સરકારે કાઢેલા રકમમાંથી થાય છે. આમાંના પચાસ સેવકો દેશના વિખરાયેલા આમડાઓમાં રહે છે. અધિક વિસ્તૃત જગ્યાએ યુક્તસરના અખતરાથી સર્વતર અસ્પૃશ્યતા નિવારણ માટેના પદ્ધતિની સરખાત યદ્ય છે. ઘણી જગ્યાએ આવી વિસ્તૃત જગ્યાઓમાં રૂપાંતર કરાવે રહ્યા છે.

જતા એવી તારવણી થઈ છે કે અધિક વજોને સામોજીક અને ધાર્મિક નામનો પહેલાની નેમ જ સહન કરવું પડે છે અને તેમને ધણે જોડો લાભ પણ થયો છે તેમા બંગી, ટોમ, કુચ્છ અને ખાસ કરીને ડેડ ઉપર વધારે ખ્યાન આપવાનું જરૂર છે. કંઈપીમા મળેલી અખિલ હિંદ હરિજન સેવક સંઘની વાર્ષિક સંમેલનમાં નક્કી થયું છે કે આનું નિરાકરણ યુવુ જોઈએ. એની સરખાત યદ્યેના એટલે કે સુધારાઈના વસ્તીમાં, બંગીથી કરવામાં આવશે. હાલમાં ૩૦૨ સેવકોમાંથી ફક્ત ૧૦ સેવકો જ બંગીઓના કાર્યો માટે ખાસ ખ્યાન આપી રહ્યા છે, અને તેમનો ખર્ચ અસ્પૃશ્ય અને પ્રતિપ સરકારની શાખાઓ ઉપર છે. આ સંખ્યા નાની હોવાથી અને કાંઈ ખાસ પદ્ધતિ, આનું નિરાકરણ કરવા માટે નથી જોઈ એની કંઈ જ અસર થઈ નથી. હું બંગીઓ વચ્ચે કાર્ય કરવા માટે નીચેની યોજનાઓનું સુચન કરું છું.

માટી સુધારાઈ નેની વસ્તી લાખ ઉપર હોય ત્યાં સરખાત થવી જોઈએ. ૨૦ પ્રદેશોમાંથી દરેક પ્રદેશમાં જોડા માં જોડા ૩ સેવકો હોવા જોઈએ. એક સુધારાઈમાં બે સેવકો અને ખીલ માં એક એમ હોવું જોઈએ. આ સંખ્યાને વધારીને ૬૫ સુધીની કરવી જોઈએ, જેથી કુલે ૨૦૦ સેવકો બની શકે. આથી દરેક સેવકના હસ્તે બેથી ત્રણ વસાહત આવશે. દરેક વસાહત માં ૧૦૦થી ૧૫૦ પુરિવારો હોવાથી ૫૦ સેવકો ૫૦૦૦-૭૦૦૦ પરિવારો ની સેવા કરી શકશે; જે વધીને ૨૦૦ સેવકો વચ્ચે ૧૦,૦૦૦ પરિવારો યા વધારેની સેવા ત્રણ કે ચાર વર્ષમાં તેઓ કરી શકશે.

કુલ ૫૦ સેવકોથી/સરખાત કરવા માટે એ પ્રદેશમાં કાર્ય કરી રહેલા ફક્ત ૧૦ સેવકો સાથે અસ્પૃશ્ય કેન્દ્ર માંથી ૨૦ અને પ્રદેશિક કેન્દ્રમાંથી ૨૦ ને જોડવાની જરૂર છે. બાકી રહેલા ૨૫૦ સેવકોએ તેમના કાર્યો ચાલુ રાખવા જોઈએ—પરંતુ તે વિસ્તૃત અને સ્પષ્ટ રૂપે. સુધારાઈની હદમા વસતા બંગીઓ

માટેની ડેજ વણી તેઓને આપવી જોઈએ. ત્યાંની સેવક યાજા માટેના ઉમર લાયક બાળકો ખીલ બાળકોની નેમ યાજામાં દાખલ થાય તે ખ્યાનમાં રાખશે. મધ્યમ ઉમરના માટે—દિવસે વર્ષ ચાલશે. વસાહત ખાનગી યા સુધારાઈની હોય, પરંતુ તે માટે સ્નાન યુક્, સંકાસ, બત્તી અને આરોગ્યના સાધનોની વ્યવસ્થા કેન્દ્ર કરશે. વસાહતના પરિવારો સામાજીક અને યાતિ-સંબંધ સારી રીતે રાખે તેની ઉમરે ૫ કેન્દ્ર કરશે. આજ કાર્યો યાતિ-સંબંધ વધવાથી વધી જશે. આ માટે સેવક ને એક બંગી-સેવિકા સાથ વસાહતના કાર્યોમાં મદદ કરવા માટે હોવો જોઈએ. સુધારાઈએ વસાહતમાં કાર્ય કરતાં આવા સેવકને એક પર યા સારી બાકું સીધા વગર આપવી જોઈએ, અને એક હોલ નેમાં યાતિપ સુધાર ના કાર્યો થઈ શકે.

આ માટે ખીલ પણ ખાસ કાર્યો છે. વસાહતમાં આરોગ્યના સાધનો ફર થાય તે પણ જોવું જોઈએ. આ જગ્યા એક નર્સ યા કામચુની જગ્યાની નેમ રવચ્છ અને. સુદર હોવી જોઈએ—જે પહેલાં મંદી અને અસ્પૃશ્ય મનાતી હતી. સેવક સુધારાઈ પાસે જોના જોળારોની મામણી કરશે નેનાથી કચરો ફર કરી શકાય. તેઓ ને સાથ મળે અને વપરાય;—હાથમાં પહેરવાના, ગ્લેસ યા જોઈ મળે અને તેના બરાબર ઉપયોગ થાય;—કામ કર્યા પછી ધોવાની અને સ્નાન કરવાની વ્યવસ્થા મળે; અને કામ કરવા માટે કપડા મળે અને કામ પતી બતા બંધાય એ બધી વસ્તુઓ ઉપર સેવક યાનતું બધું કરશે.

સુજરાતી સ્ત્રીની હત્યા

બુક રૂઢીની છાંબો-૩ ઠોટમાં રહેતા શ્રી મણીનેન જમજનની ઠોડએ સુધારે (માર્ચની ૨૭ તારીખે) સવારે લગભગ ૧૦ થી ૧૨ના માળામાં હત્યા કરી હતી. મણીનેન એમની પાછળ ૭ બાળકો યુક્તી મયા છે. હકીકત એવી બની કે ન્યારે મણી નેનની આઠ વર્ષની પુત્રી ચંદ્રમલા શાળાથી આવી ત્યારે તેણે પોતાની માને મૂતદશામાં પડેલી ઠોડી તે હુમ પાડી ઉઠી, એટલે પડોશીઓ ઠોડી આળ્યા. તે ભોડોએ ઘરત જમ-જનનાંબને માર્કેટમાંથી તેડાળ્યા. આ પાછળ મણી બલભમ ધડથી છુટું કરી નાખવામાં આવ્યું હતું. ધરમાંથી ધરેલાં અને શેકડ યુમ મયા હતા. મણીનેનના એક વર્ષના બાળકને કપાટમાં પુરી દેવામાં આવ્યો હતો.

કોઈ ગોરા કોઈ કાળા

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૪ માર્ચ, ૧૯૬૦

હિંદી મિલકતોની ખરી કિંમત

રખનમાં ગૂંપ એરીયા યોડની સામે સુનાવણી ચાલુ છે, અને હરદોજ યોડ તરફના વકીલ પાસેથી 'અપાર્થેડ'ની કડેણા જનક ઉધી વિચારણી સંભળાય છે. એક જગ્યાએ આ -વિદ્વાન વકીલે ઘણી મહેનતથી સમજાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો કે કામવાદથી તે પ્રેરાયેલા નથી, એમને એ દ્રષ્ટિથી જોવું બહુભરેલું છે. આ હલિલ અર્થ વગરની છે. આખી ગૂંપ એરીયા યોડ આ દેશની ઉધી રંગદેવની નીતિથી અસ્તિત્વમાં આવી છે, જે અતુલ્ય ભતને રંગદેવ રાખ્યા વગર માનવ ભતિ તરીકેનું માન યા ગણતરી કરવા માંગતી નથી. રંગદેવથી આ ઉધી વિચારણી પ્રેરાયેલી નથી એમ કહેવું ખરેખર તર્ક અને સત્ય વગરનું છે. સુનાવણી વખતે બંને પક્ષો વચ્ચે જુદા જુદા ક્ષેત્રમાંના હિંદી મિલકતોની કિંમત વિષે ખરી હકીકત અને આંકડા અપાયા હતા.

હિંદી મિલકતની ખરી કિંમતની તારવણી કરવું અશક્ય છે ગોરા અને બિન-ગોરા વચ્ચેની પરિસ્થિતિ સાવ જુદીજ છે. ગોરા માટે મિલકત-બજાર હમેશાં લઠાયેલી હોય છે અને તે પછુ ગોરાની જરૂરત કરતા વધારે. આના પુરાવો એજ છે કે આજે જ્યાં જુઓ ત્યાં 'એસ્ટેટ એજન્ટ્સ' ગોરા ખરીદનાર શોધે છે. ગોરા ઉરખનમાં મિલકત યાજુજ સરતામાં લઈ શકે છે. હિંદીઓ માટે આ પરિસ્થિતિ ઘણીજ જુદી છે. તેને માટે પુરતી જમીન હતીજ નહિ, હિંદીઓને મિલકત મેળવતાં અટકાવવા માટેના જે કાયદાઓ છે તેને આશારી આ બધુ છે.

હિંદીઓ માટે મિલકતની ત્રણ કિંમત છે. પ્રથમ સુધકાઈની કિંમત, પછી બજારની કિંમત અને છેલ્લે 'હિંદી કિંમત'. આ જે છેલ્લી કિંમત છે તે સૌથી અગત્યની છે, કારણ કે એની હરિકાઈ કરવી સુરકેલી બધું છે. એ ઘણી વસ્તુઓનું પ્રતિનિધિત્વ અને પ્રતિબિંબ આપે છે. એમાં અસુક વ્યક્તિઓ તો એવા સાહસિક વૃત્તિથી પુગળ વધીને મિલકત ઉપર એવી કિંમત આપે છે કે ગોરા તો ડૂંચ જ ઉઠે. આ ક્ષેત્રે પ્રત્યે 'સીટી કાઉન્સિલ રેટ્સ' ઠેરવેલી તારીખે મળવા છતાં બેદરકારી બતાવે છે. હિંદીઓના આવકના પ્રમાણમાં બાડું વ્યસ્ત-પ્રમાણમાં એ મોંઘી મિલકત ઉપર ઉધરાવાય છે. આનુ એક કારણ ઘરોની તગી છે.

આ વસ્તુઓ એવી છે કે 'ગૂંપ એરીયાના એસસ' એને સુકાબલો કરી શકે એમ નથી. મિલકત વગરના ગરીબાઈમાંથી બેદરકારી અને કચડેલો-આરામ તરફ હિંદી-મિલકત એક સંકેતમણ છે. એ, આખો કુડુંબ જે ઓછા પગાર-ધોરણ અને આવકની સામે અવિરત પ્રયત્ન કરે છે તેનું પ્રતિબિંબ પાડે છે. સીટી કાઉન્સિલે પછુ આ લોકોને અવગણના કરી, પરંતુ આજે તે ધીમે અવાજે યોડની સામે હિંદીઓ માટે અસુક માંગણી કરે છે. એ વકીલિત જેવું લાગે છે. હિંદી-મિલકતની બજાર-કિંમત એક અર્થ વગરની વસ્તુ બની છે.

[આ પુસ્તકના લેખક 'પ્રકાશ' એમની અદ્ભુત રીતીથી આજના સ્પર્કતાં પ્રકાશને ઉલ્લેખ કરે છે એ પુસ્તક આજની પ્રજા વચ્ચે એમ અમારી ઇચ્છા છે. આ પુસ્તકની એક નકલ અમારા ઉપર સમાલોચનાર્થે આવી છે. આ પુસ્તકની સમાલોચના અમે શુ કરીએ? એની સમાલોચના તો આપણો જુલ રાતી-વખે વાંચી કરે એમ અમે ઇચ્છીએ છીએ. કેવળ અમે એટલું જ કહીશું કે આજના પ્રકાશ અને આ દેશમાં વસતા ગુજરાતીઓની કસોટી એ વિષયનું સિંદનાવલોકન કરવું આ એક વિશિષ્ટ પુસ્તક છે. સાદી અને સરળ ગુજરાતી ભાષામાં દક્ષિણ આફ્રિકાને આવી ઇતિહાસ આધારણુ બલેલા પછુ સહલાઈથી સમજી શકશે. એની વિશિષ્ટતાને લઈ અમને લાગે છે કે પ્રાચીન ગુજરાતીઓ એ પુસ્તક એકવાર વાંચી જવું જોઈએ.]

આ દેશમાં વસતા ગુજરાતી-ઓની ખરી કસોટી થઈ રહી છે ઉડા વિચાર કરતાં કોઈ પછુ ગુજરાતીને લામચે કે રમકે સરકાર આ દેશ માંથી ભારતિય સંસ્કૃતિને નહિવત કરવા માંગે છે. ગુજરાતી માળાપોની બેદરકારીને સખમે અહીંની ઉમતી પ્રજા અસંસ્કૃતિ પ્રત્યે "ડાન્ટ કર"નું વલણ અખત્વાર કરી રહી છે. આવા સંજોગમાં, પોતાની ઉચ્ચ ભારતિય સંસ્કૃતિને પરદેશમાં જીવંત રાખવાની દરતાને સરકારી ગુજરાતીઓએ મજ-જીત કરવી પડશે. આર્થિક સહરતા કરતાં સાસ્કૃતિક સહરતા વધુ આવસ્પક અને ચિરંજીવ છે. અહીંના ડેટલાક માળાપો અર્થસંચયમાં માનતા હોવાથી, બાળકો ભારતિય સંસ્કૃતિનું આવસ્પક જ્ઞાન મેળવી શકતા નથી પરિણામે આસપાસનું પાશ્ચાત્ય વાતાવરણ એવાં

બાળકોનાં માનસ પર અચ્છર કરવાની તક ઝડપે છે. જાલ સુધી તો ગુજરાતમાં ઉધરી, પત્ની બની, અહીં આવતી ગુજરાતીઓએ ભારતિય સંસ્કૃતિને અહીં જીવંત રાખી હતી. હવે ?

અહીંની ધૂળમાં રમતા આજના બાળકો આવતી કાલના અહીંની ગુજરાતી યુવાન-યુવતીઓ છે, જે તેઓ ભારતિય સંસ્કૃતિના ઉચ્ચ આદર્શોથી વંચિત રહેશે તો પાચેક હાપકા પછી ગુજરાતી ભાષા સાબળવી અહીં કુલંબે બની જશે. આજા છે કે ગુજરાતી માળાપો ચેતશે; અને એક મહાન પ્રજ્ઞના સીમાસ્તંભ રાખી સંસ્કૃતિના સ્વિકને જીવંત રાખવાના પ્રયત્નો કરશે.

—“પ્રકાશ”

બારડોલીની કન્યાશાળા માટે બે લાખ સાઠ્ઠરીસ ઉબરની બાદશાહી સખાવતો

બારડોલી : શ્રી ખેડુત સહકારી જીનીંગ એન્ડ ટ્રેસીંગ સોસાયટી લીમીટેડના રજત જ્વતી મહોલસવર્માં કન્યા વિભાલમ માટે રૂ. ૨,૩૭,૦૦૦ના મળેલા જ્ઞાનની જાહેરાત અવનંર થી શ્રીપ્રાચ દારા કરવામાં આવી હતી તેમાં જાબેનના ખેડુત સહકારી જીનીંગ અને ટ્રેસીંગ સોસાયટી લિ. ના રૂ. ૫૦,૦૫૧, અસ્તાનના પટેલ બ્રધર્સ એન્ડ કંપની લીના રૂ. ૫૦,૦૫૧, બારડોલીના ધી પાટીદાર જીનીંગ એન્ડ ટ્રેસીંગ કંપની લીના રૂ. ૫૧,૦૦૦, ખુબઈની શી યુવાલબાઈ પટેલ એન્ડ સન્સ લી. (વાંકાનેરવાલા) એ રૂ. ૫૧,૦૦૦, મામણીના શી જુલાબાઈ રામબાઈ પટેલે રૂ. ૩૦,૦૦૦, અસ્તાનના શી નરસીંદલાઈ વનમાજીબાઈ પટેલ સાત રૂ. ૫,૦૦૧ અને જુલાબાઈ પટેલે રૂ. ૫૦૦૦નો સમાવેશ થાય છે. ઉવટનું ન કહેવી શકાય.

ઉંબરાટમાં આણુ-વિજળી મથક

હિંદના અણુચકિત કમીસને સુરત અને નવસારી વચ્ચે ઉંબરાટ આમજ ૪૪ કરોડ રૂપિયાના ખર્ચે અણુવિજળી મથક સખાવવાને નિર્ણય કર્યો છે એવી વાતો બહાર આવી છે. આ મામે હાલ હાઇડ્રોઇક્રીક એરીયલ અને સખસોઇસ સર્વે પુરી થતાં તેની જાહેરાત થશે. અહીં અડી લાખ કોલો વોટ વિજળી ઉત્પલ થાય એવું એક એટમીક રીએક્ટર નાખવું કે 'દોઢ લાખ કોલોવોટના એ રીએક્ટર નાખવી તે અંગેની ચર્ચા અંતિમ તબકે છે. એરીયામાં આ પ્રથમ પ્રોજેક્ટ રેડેસન હશે આ પાવર સ્ટેશનની વિજળી ઉપરાંત ઉંબરાટનીયમ બનશે. જેનો વપરાશ અણુ દધિવારો અને બીજાં એટમીક પાવર સ્ટેશનો. નાખવામાં આવનાર મેજનાને ઉપયોગી થશે, જોહામાં જોહા ખરચે લાગે કોલો વોટ વિજળી એનાથી ઉત્પલ થશે. આ વાતની વધુ તપાસ કરતાં મેવડીએ પછુ ઉંબરાટની પચાઈગી થઈ છે એવું

શ્રી મહારાજ ઉવે ગાડીમાં બેસશે
અમદાવાદ : શ્રી રવીશર મહારાજ આજ સુધી પમ-પાળા જ ચાલના હતા, અને વાહનને ઉપયોગ કરતા ન હતા. શ્રી મહારાજે ૧૯૫૪-૫૫થી પમપાળા જ ચાલવાને સહજ્ય કર્યો હતો, એમને એ સંકલ્પ ૧૯૫૭માં પુરો થઈ મરો હતો. અને હવે ગુજરાત અને અમદાવાદ મહારની પદવામાં પછુ લમગમ પુરી થઈ છે. હવે શ્રી મહારાજ ન્યારે વિનોગાજીને મળવા જશે ત્યારે આમત્રીમાં બેસીને જશે અને વાહનને ઉપયોગ થઈ કરશે

દિલાસાના સંદેશાઓ

સ્વ. સૌરાષ્ટ્ર રૂસ્તમજીના શોકજનક મૃત્યુ સમયે રૂસ્તમજી કુટુંબને મળેલા દિલાસાના સંદેશાઓ નીચે મુજબ છે.

શ્રી જવાહરલાલ નહેરૂ :

હિંદના વડા પ્રધાને તારથી જણાવ્યું કે "સૌરાષ્ટ્ર રૂસ્તમજીના મૃત્યુ સમાચાર મળતાં અમને ઘણું દુઃખ થયું છે. માનવ સ્વાતંત્ર્ય અને શોભાના કાર્ય માટે માધીજી સાથેના સંબંધને લઈ તેઓ અહીં જણાવ્યા છે. તમારા શોકમાં મારા હૃદયને દિલાસો સ્વીકારો."

શ્રી. રાજેન્દ્ર પ્રસાદ :

"તમારા પતિના મૃત્યુથી મને શોક થયો છે. ૧૯૧૪માં સાઉથ આફ્રિકાની અંદર અધીજીના સત્યાગ્રહમાં તેમણે જે ભાગ ભજવ્યો તેનાથી દેશવત્સીઓ ધણા વખત સુધી તેમને યાદ કરશે. તમારી ખોટને લઈ હિંદના ધણા લોકો તમારા શોકમાં ભાગ લેશે એની મને ખાતરી છે. તમારા શોકમાં મારો દિલાસો મહેરબાની કરી સ્વીકારો."

શ્રી કૃષ્ણમેનન :

"તમારા પતિના શોકજનક મૃત્યુ સમાચારથી મને ઘણું જ ખેદ થયો છે. મને મારા ઉમદા અને જુના મિત્રની ખોટથી ખેદ થાય છે, અને આપણી પ્રજા એક બદાહુર અને જુરસાવાળા સેવકની ખોટથી વિકળીર થશે તેમની હિંમત અને ત્યાગની જાવના ખીળને ન્યાય અને માનવતા માટે તે મારું દેખાડશે. તમને અને યુવાન વર્ગને જેઓ એક સમજી પિતા અને મિત્ર યુમાવી બેઠા છે તેમને મારા અંતરને દિલાસો છે. મારા વિચારો તમારી તરફ જાય છે અને હું તમારા ખોટમાં બાગીદાર બનું છું"

શ્રીમતી પંડીત :

"તમારા પતિના મૃત્યુથી મને ઘણું જ દિલગીરી થઈ છે તેમના સુંદર કાર્યો અને જુરસો હિંદને આદેશરૂપ બન્યા હતા તમારા શોકમાં મારો દિલાસો સ્વીકારો"

યુગોસ્લાવિયામાં ભારતીય સંગીત (લે. વિમલા બહેન)

બેલગ્રેડમાં રવિશંકરને સિતાર

શ્રી. મિદેરાવિય યુગોસ્લાવિયાના એક જણીતા સાહિત્યકાર છે. તેમની પતિ બેલગ્રેડ યુનીવર્સિટીમાં અચ્છેજ જણાવે છે. યુગોસ્લાવિયા રાજદ્વાલપ ના કમચારીના રૂપમાં તેઓ ભારતમાં ત્રણ વર્ષ રહી ગયા છે. પ્રખ્યાત હોની સાહિત્યકાર નેનેન્દ્રકમારની સાથે એમની ઉડી મિત્રતા છે જેનેન્દ્રજીના "પ્રયાગપત્ર"ને શ્રીમતી મિદેરાવિયે

યુગોસ્લાવ-ભાગમાં અનુવાદ પણ કર્યો છે.

એક દિવસ તેઓએ મને બોજનનું આમંત્રણ આપ્યું સાહિત્યકારના ઘર મા પુસ્તકોની શી અઠન? જ્યાં નવર પડી ત્યાં પુસ્તકો જ પુસ્તક 'રવિન્દ્ર નાય ટાગોર, યગદ્વાબુ માધીજી, નહેરૂ એ બધાના પુસ્તકો હતા, રવિ બાબુને એક ફોટો તો એટલો સુંદર હતો કે જણે જીવતા જમતા હાથ જમપુરની મુનિંગો, સમગ્રરને

આમતો તાજ મદાન, મુરાદાબાદી નકશીદાર વાસણ, દેરાયાદની લાકડા ના રમકડા, મેસુરની ચંદનની ચીળે અને હાથીદાંતની મૂર્તિઓ, સ્મારિસાના ચાહીનું કામ; આખા ભારતની કલા મિદેરાવિયના ઘરને સજવતી હતી

અમે બોજન કરવા બેઠા, મારે માટે ખાસ કરીને શાકાહારી ખોરાક તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો. આખો પરિવાર મારી સાથે શાકાહારી બોજન જ કરવું હતું મોટો પુત્ર ટ્રેમન માત્ર ૧૩-૧૪ વર્ષનો હતો તેને ભારત માદ આવે છે. તે કહેતો હતો-મને ભારત પહું જ મને છે. મેં પુછ્યું, "કેમ?" ટ્રેમન જરા યરમાયો, કંઈ બધાકવા લાગ્યો. પછી દસીને તેણે કહ્યું, "ખખર નથી કેમ, પરંતુ મને ભારત બહું જ સુંદર લાગે છે. શિક્ષણ પુર થતા હું પાછો ભારત જઈશ. ત્યાંનાં લોકો બહું જ બધા છે."

નાનો પુત્ર દશે નવેક વર્ષનો, તેને શોડાક દીટી શબ્દો પણ માદ દતા. બોજન કરીને ઉડ્યા પછી તે સિતાર નો જનકાર સંભળાવે. ગ્રામોફોન પર રવિશંકરને સિતાર વાગતો હતો વિદેશમાં આપણા દેશની નાની મોટી વસ્તુઓ કંઈક એમજ વહાલી લાગે છે તેમાં વળી રવિશંકરને સિતાર! શું કહેવું! મારું મન ભારત તરફ પહોંચ્યું. શોડી વાર તે મહેરિસો માદ આવી, જેમાં રાતો રાત ખેરી, હું રવિશંકરને સાંભળી હતી

પરંતુ એટલામાં રોડ પુરી થઈ અને પંડીત ઓકારનાયને ઉડો, મબીર દઈએયો અવાજ સંભળાયો— "પરંતુ બુધઈ બાધ મીરા નાચી રે." લગભગ અર્ધે કલાક સુધી મદેરાવિયે આખો બંધ કરી ભારતીય સંગીત સાંભળ્યું તેમણી પતિને એ કહ્યું કે મિદેરાવિયને ભારતીય સંગીત પ્રાણીથી પણ અધિક વહાલું છે તેમણે પશ્ચિમ નું સંગીત ગમતું નથી મિદેરાવિયે પતિની વાત ટોં આપતા કહ્યું, 'ભારતીય સંગીત શરીર, મન, બુદ્ધિને બેટીને અંદર ક્યાંક ઉડે રપણી જાય

છે એક જુદું જ વાવ-વિષ નિર્માણ કરે છે, અદ્ભુત છે ભારત! અદ્ભુત છે ભારતવાસીઓની સમ્મતા. (અનુવાદક)

કેટોરના દળપતિ નિવાસનું રાજ્યપાલ શ્રી શ્રીમકાશે કરેલું ઉદ્ઘાટન "આ ગામનું નામ કોટાર છે, પણ એમાં રહેનારા લોકો કોમળ છે, કોટાર કાંટે તો તાપીનદી છે કે જેણે આ મામના લોકોની કોટાર પરીક્ષા લીધી, એમાં કોટાર ના લોકો ઉત્તીર્ણ થયા તમે બધા જલદી આ નવા મકાનોમાં વસો અને સુખી તેમજ સ્વસ્થ બનો એવી પ્રાર્થના છે"

સુગત જીવના રેલ રાહત સમિતિ અને રામકૃષ્ણ મિશનના સંયુક્ત સદકાર વો, તાપીની વિનાશક રેલમાં અર્ધકર રીતે પાપમાલ થયેલા કોટારની ધરતી પર રેલ પોલિનેના પુનર્વસનાટ માટે બધા-રેતા દળપતિવાસ જેને વિવેક નગરનું નામ આપવામાં આવ્યું છે એનું ઉદ્ઘાટન શ્રી શ્રીમકાશેને હસ્તે થયું ત્યારે તેમણે કરેલા પ્રવચનમાં ઉપરના શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા

—મુખ્ય જણીતી અભિનેત્રી નરગીસ સદાને મારે પડ્યા ઉપરથી વિદાય લે છે હાલમાં જે બે ત્રણ ચિત્રોના કારાર તેના હોવામાં છે તે પુરા કેમો બાદ તે નિર્ણય લેશે અને અંગે નરગીસના પતિ અને જણીતા અભિનેતા સુનિલદત્તે એક મુનાકાતમાં જણાવ્યું છે કે નરગીસની નિર્ણયની વાત સાચી છે સુનિલદત્તના કારારની રકમ મ થી બન્ને આરામથી રહી શકે તેમ છે. "સુખત"ની સજ્જતા ગદ સુનિલ ના ધરે નિર્માતાઓની 'કૃપ' લાગેલી છે

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યોરન્સ કુ. લીમીટેડ
ઇન્ડિયાની મુખ્ય કંપની
અમે વહીવટ કરીએ બીએ:—
આગ, દરીયાઈ, અવસ્થાંતર, ગોટર, માલ, ચોરી,
ઘર કુટુંબ, ઘર માલિકી (સાથે) અકસ્માત વિ
સાઉથ આફ્રિકાની અંદર મુખ્ય અમલદાર
બલભાઈ રૂસ્તમજી ઓન્ડ સેન,
૧૪૦ ઈવીન સ્ટ્રીટ, હરબન.
ફોન : હરબન ૨૫૮૮૫, ૨૮૫૨૩, ૨૯૮૪૪.

તમને ખબર છે
કે ન્યુ ઇન્ડિયા, ઇન્ડિયાની સૌથી મોટી વીમા કંપની છે
કે ન્યુ ઇન્ડિયા ની સાખાઓ ૪૫ દેશોમાં છે.
કે ન્યુ ઇન્ડિયા ની ૬૫ સાખાઓ કેવળ હિંદમાં જ છે.
કે ન્યુ ઇન્ડિયા : આગ, દરીયાઈ અને અકસ્માત ઉપર
૬૦,૦૦,૦૦૦ પાઉંડ પ્રીમીયમ લેગી કરે છે /
સહિસલામતી અને તાત્કાલિક સેવા માટે
ન્યુ ઇન્ડિયા
સાથે વીમા ઉતરાવો

હવે સહકારથી સ્વરાજ ચલાવો

આરડેલી : કેળાંની નિકાસ થયે

આપણી એકતા પર આપણા દેશની સ્વતંત્રતાનો આધાર રહેલો છે. જે દિવસે એકતા નહીં રહે, તે દિવસે આપણી સ્વતંત્રતા પણ નહીં હોય. ઇતિહાસને પાને પાને જોશો તો જોવા મળશે કે કેટલીયે વાર આપણે સ્વતંત્ર ચળવળો પણ એકતાને આધારે ચલાવી રીધુ. હવે આપણે સ્વતંત્રતા જાળવી રાખવા માટે એકતા કાયમ રાખવી પડશે.

અનેના ખાલેન એકત સહકારી છનીમ એન્ડ પ્રસીમ સોસાયટીના સ્વતંત્રતા મહોત્સવ પ્રસંગે પ્રવચન કરતા મુખ્યના રાજાપાલ શ્રી શ્રીપ્રકાશ ઉપરના ચર્ચામાં એકતા અને સહકારના સિદ્ધાંતોની જાળવણી પર ખાર મૂક્યા હતા.

શરૂઆતમાં આ પ્રસંગે આવેલા શ્રી ચિતેન્દ્ર દેસાઈ, શ્રી જયવતલાલ શાહ અને શ્રી રણજીભાઈ પોપાવાળા વિગેરેના સંદેશ વાચી સંજળાવ્યા હતા.

વેસ્મા શાળાને ઉત્સવ

વેસ્મા :

વેસ્માએ આને ૧૨મા વર્ષમાં પ્રવેશ કરતી નૂતન શિક્ષણ સમાજ સંસ્થા સ્થાપિત શાળા અને લોકલ બોર્ડ શાળાને વાર્ષિક સમારંભ શ્રી રણજીભાઈ દેસાઈ અતિથિ વિશેષની હાજરીમાં ઉજવ્યો હતો.

સરથાના પ્રમુખ શ્રી વધીએ માણ પ્રમુખ શ્રી રતીલલ દેસાઈએ સરથાને આપેલી સેવાની ઉપયોગીતા જણાવી તેમને જીવંતી અભિનંદા આપી હતી તેમજે ૬૩મા મહા કરવા માટે આભાર કરી હતી.

શાળાના આચાર્ય શ્રી રમણલાલ દેસાઈએ મુનેગળના સંદેશમાં વાચ્યા હતા. શ્રી વધીએ અતિથિ વિશેષને પરિચય આપ્યા બાદ તેમના હસ્તે મહે વરસે યોગ્યેલી શારીરિક રૂપના છનામે એનાયત કરવામાં આવ્યા હતા. આરખાદ પલસાણા હાઈસ્કૂલના આચાર્ય અને આમના વતની શ્રી હરિલાલ શેઠે પ્રવચનો કર્યા હતા.

પ્રમુખશ્રીએ જણાવ્યું કે મામના મોરવ માટે મારી ફરજ અદા કરવી જોઈએ. માર્કેટ્સ અદા કરવા માટે કું આણે છુ જમાનાની સાથે ડેવલપ્મી નિકાસ પામે છે ત્યારે વેરેક માતાપે બાળકોને વેગ્ય ડેવલપ્મી આપી બાઈ અરમાન પુર્ણ કરવા જામત રદવુ જોઈએ. આતમા તેમજે મન વડે આદમાને ડેવલપ્મી ઉદ્દેશ્યને કહ્યું હતું.

સરથાના પ્રમુખ શ્રી વધીએ કુલદાર કર્યા બાદ સમારંભ પૂર્ણ થયેા હતો.

દેશકાળે લેખ લેનારા

આરડેલીની ૮૬ હબર માનવીઓ ની સિલ્વરજીવ તથાપણી બ્યાન રજુ કરીને શ્રી કલ્યાણજીભાઈએ કહ્યું કે આ તાલુકાની આર્થિકજીવ અને સરદાર તરફની વફાદારીને કારણે યોગાજ્ઞાની કાળી જમીનમાં મુસ્લિમ સંજોગમાં પણ એમજે સિલ્વરત કરી હતી. એમજે કામ લાખ રૂપીયાની જમીને હોડમાં મુકી હતી, એમને ખારણાં ઠોકતી જમીન પાછી મળી હતી એ દિવસોની યાદ તાજી કરીને તેમજે શ્રી મોરારખાઈ અને કલ્પદાસ જેવા હાવેવાઓને અંજલિ આપી હતી.

તેમજે કહ્યું કે આ તાલુકાની આર્થિક જીવ અને સરદાર જીવિત જળથીતી છે.

આ તાલુકાના અભણ જેડુતોએ મહરવનો જામ જલ્લો છે, પરિણામે હોડિસ્તાને ખારડેલાઈક કરો એવો નાદ માલ્તો થયેા હતો.

કઠોર વેલ્કર સોસાયટી

કોમરવેલ રોડ, ડરખનના લોખાટ બ્રધર્મના હાજી હાજી એમ. લોખાટ અને વેલ્કર ઇલ્કસ, મોરીશીયસ ના મી સુલેમાન મોલવી ઇરમાઈલ વાડાના માનમાં તેમને આવકારવા કઠોર વેલ્કર સોસાયટીએ ૨૫ ફેબ્રુઆરી ૧૯૬૦ના દિને સાલ્ના ૫-૩૫ વાજે એક જલ્કર સમા પાઠન રહીટ મહેસા મા મોજ હતી.

પ્રમુખની જરહાજરીમાં હાજી ઇ. એચ. ઇરમાઈલ, સી એસ આઈ. વાવડા જેએ પરમોમાં ઉપરાષ્ટ્રી માટે મયા હતા તેમના વતી મારી મૂંગી હતી. તેમો સમામાં વખતસર હાજરી ન આપી શક્યા.

કુરાનમાંથી હાજી એમ. ઇ પારેમે (સંમહ) કિરાત સંજળાવ્યું મહેમાનો અને સંજોગે આવકાર આપ્યા પછી પ્રમુખે જોગબાણુ આપતા કહ્યું કે હાજી લોખાટ કઠોર-ઇસ્લામોના કામ માં અમમવધ બંધિત છે. વધુમાં તેમને કહ્યું કે સંસ્થા ધણીજ નથીબંદાર છે, કારણ કે હાજી લોખાટ કઠોરમાં જળવ્યું રથાન જોમવે છે.

'આપણી વહાલી કઠોર સંસ્થાઓ' ના કામમાં ઉત્સાહથી સંજોગે મયા

અહીંથી હવે કઠોરો રૂપીયાના કેળાં પરદેશ રેકોર્ડરેટરવાળા રટીમરમાં પરદેશ ચડશે. ભારત અને મુખર્ષી સરકારે એને પ્રોત્સાહન આપ્યું છે.

ખાંડનું કારખાનું

અલાર સુધી ખાંડના કારખાના માત્ર કરતુરબાઈ જેવા જ ચલાવી શકતા હતા. હવે જનતાએ સહકાર દ્વારા કઠોરો રૂપીયાની યાપણુ રોકીને ખાંડનું કારખાનું ઉઠ્યું કહ્યું છે એ સહકારમાં કેટલી શક્તિ રહેલી છે એ ખતાવી આરે છે.

મજહેવીમાં ખીલ્લુ કારખાનું થવાનું છે કોડીનારમાં પણ ખાંડનું કારખાનું મ્યુ છે એ સહકાર વમર ન જ મજ શક્ત આ ખાંડનું સહકારી ધોરણે ચરૂ કરાયેલું કારખાનું ખારડેલીના જેડુતોની એમની સગડન સંકિતની સિદ્ધિનું પ્રતીક છે.

ચિત્રનું અનાવરણ

શ્રી શ્રીપ્રકાશ વીજળીના યંત્ર દ્વારા શ્રી જોપાળજીભાઈ પરેશના ચિત્રનું અનાવરણ કહ્યું હતું અને કન્યાશાળા માટે મળેલાં ફાંતોની જલ્કરત કરી હતી.

અને કાયોમાં જામ લેવા માટે, મી. એમ. એચ રોમે યુવાનો અને નોકરિયાત વર્મને ઉપદેશ આપ્યો હતો.

હાજી ડી એમ. લોખાટે પ્રવચન કરતાં, તેમના માન માટે સરથાને આભાર માની, કઠોર-મહેસા જે ૩૫ વર્ષ ઉપર રથપાઈ હતી તેના રથાપકો ની નોખ આપી હતી.

તેમજે, શેઠ બાણુભાઈ અને અબ્દુલ હક જેઓએ કઠોરમાં મહેસા અંજુમન

ઇસ્લામના પાખા નાંખ્યા હતા તેઓની યાદ આપી હતી તે વખતની હાજરી અને ધાર્મિક તથા ડેવલપ્મી અંગેના અર્થને અહેવાલ પણ આપ્યો હતો.

તેમજે કહ્યું કે ધાર્મિક કરતાં, બ્યવહારિક ડેવલપ્મી ઉપર વધુ જુરસેા છે. નાટક કમીટીએ વખતોવખત જે આર્થિક સહાયતા આપી તે બદલ મહેસા આભારી છે. મુજરાતની અંદર રેલથી જે યુકથાન થયું તેવો પણ ખમાલ તેમજે આપ્યો.

પ્રમુખે હાજી લોખાટનો આભાર માન્યો, અને એમ. આઈ. વાવડાએ કાતીયા કર્યા પછી સમા વિસર્જન થય.

ગાર્ડ કોલેજના સુક્રમ છવાણું શાસ્ત્રના મકાનનું ઉદ્ઘાટન

નવસારી :

ઉચ્ચ તાલીમ લેતા વિદ્યાર્થીઓએ શાંતિર પ્રવૃત્તિઓમાં ખાલ જામ લેવા જોઈએ અને સામાજિક સંસ્થાઓ સાથે અને સમાજમાં જળી જવુ જોઈએ કે જેથી તેઓ જ્યારે પરદેશ જાય ત્યારે દોષી નીકળે, આપણા દેશનું નામ રોશન કરે. જાન, ઉપરાત પોતાની સામાજિક પ્રવૃત્તિઓ થી પરદેશમાં અતકા ન દેખાય અને તેમ કરીને પોતાના દેશનું નામ ઉજવળ કરે."

નવસારીની ગાર્ડ કોલેજના સુક્રમ છવાણુંશાસ્ત્ર ખાતાના નવા મકાનનું ઉદ્ઘાટન કરતાં સુરતના કલેક્ટર શ્રી સાધુરામ દુદાણીએ ઉપર, મુજબના ઉદ્ઘાર કાલ્યા હતા.

એ નવા મકાન માટે ભારત સરકારે રૂ. ૯૯,૩૦૦ અને મુખબની સરકારે રૂ. ૨૫,૩૫૦ની ગ્રાન્ટ આપી છે. સમરત મુજરાત અને સૌરાષ્ટ્રમાં આ પ્રકારનું અને આરેલી સાધનસામગ્રી સંપન સુક્રમ છવાણુંશાસ્ત્ર ખાતું આ એક જ અને સર્વપ્રથમ છે.

વો. જો. ૫૩૧૦ - - - - - રેલીફોન ૩૩-૫૬૨૦

રેલીફોન એડ્રેસ : "ભગતકો"

ભગત બ્રધર્મ (મો) લી.

૧૪ કોર્ટ રોડ,
એ હા ની સ બ બં.

હાલસેલ અને રીટરફલ અર્બાન્ડ અને ઇરપોલસં

ખાસ કરીને કમારે ત્યાં ઇન્ડિયન અને ઇંગ્લીશ મોસ્ટ્રી, માથામાં નાંખવાનાં ભાત જાતનાં રેસી તેલો સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીત્તળના અને એલ્યુમીન્યમના વાસણો-કાથ અને પ્લાસ્ટીકની બંમડીઓ- ઠેવમબોર્ડ અને સ્ટાઇલર તથા બીજા અનેક રેસી થીને કીકાથત બાવથી મળશે.

સર પુરૂષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસની

જીવન ઝરમર

(મયા અંકથી ચાલુ)

ચા તે અને ખીલ એ લંડનના સહ-કાર્યકરો તરફથી જોલતા એકવર્ષે કહ્યું કે "અમને ત્રણેને લાગે-કે કે કંપનીની મેનેજમેન્ટ કરતાં રેટ મેનેજમેન્ટ જ હાલના સંજોગમાં સારી નીવડશે. દિલ્હીના કર ભરનારા શેર ઠાકોરજી મુખ્યત્વે નાણા પુરા પાડે છે અને જે પાછપ પકડે તેણે જ ટપુન વમાડવો નોંધ્યો. એટલે કારભાર તેમનો જ નોંધ્યો," એકવર્ષે પુરૂષોત્તમ દાસને તેમ પણ જણાવ્યું કે ઉપરોક્ત તથ્ય સિવાય ખીલ ઠાકોરના મત તરફથી માં નથી માટે શાસ્ત્રીને અપનાવવા. પુરૂષોત્તમદાસે જણાવ્યું કે દિલ્હી હતા ત્યારે જ શાસ્ત્રીને ખાની કરાવી સમ-ભવી લીધા હતા. પરંતુ એકવર્ષને તેથી સંતોષ ન થયો અને શાસ્ત્રીને પાકું પુછી જોવાનો તેમણે આગ્રહ રાખ્યો.

તે સંજોગમાં શાસ્ત્રી ઇંખારીયલ ઠાકોરજીના મવનમેન્ટ જોઈ ઇન્ડિયા ના પ્રતિનિધિ હતા અને તેથી રેલવે અંગ્રેજીના આ મીટીંગમાં નિમંત્રિત હાલ્દી આગી સકે એમ નહોતું મદાસ ના આ નેતા કાલંટન હોટલમાં રહેતા હતા. પુરૂષોત્તમદાસ તેમને ત્યાં મળ્યા, એકવર્ષ સાથેની વાતચીતનો સુદો સમભળ્યો અને શાસ્ત્રીને પોતાનો અભિપ્રાય રેટ મેનેજમેન્ટની તરફથી માં લેખિત આપવા કહ્યું.

શાસ્ત્રી થોડો વિચાર કરી સંમત થયા તેમણે પુરૂષોત્તમદાસ સંબોધી બાંધો પત્ર લખ્યો અને ખીલ સવારે તેમને સુપ્રત કયો આ પત્ર પુરૂષોત્તમ દાસે એકવર્ષને બતાવ્યો એકવર્ષે તેણે લીધી.

ખીલ સવારે એકવર્ષે નહેરુ ક્યું કે સમિતિ બરાબર એ બામમા વહે-ચાઇ મધ છે. ચાર વ્યક્તિ રેટ

મેનેજમેન્ટની તરફથી માં મત આપે છે અને ચાર વિરુદ્ધમાં. "પ્રથમ તરીકે મને એક કાર્ટીમ મત આપવાનો અધિકાર છે અને તે હું રેટ મેનેજમેન્ટની તરફથી આપુ છું." તેમણે જણાવ્યું.

કમીટીના કેટલાક સભ્યોને આ રમ્યું નહીં.

આ પહેલા એક દિલ્હી સભે પુરૂષોત્તમદાસને કંપનીની તરફથી મત મળવાનો પ્રયાસ કયો હતો. તેઓ પુરૂષોત્તમદાસને મળવા આવ્યા હતા પછી મેનને પુત્ર પ્રસન્નો હતા તેમને જોવા આવવાનું બહાવું કાઢી તેઓ આવ્યા હતા આ પુત્ર પુરૂષોત્તમદાસનો સૌ પ્રથમ દોહિત્ર હતો

છતાં આવનાર મહેમાને મળવા આવવાનો પોતાનો સાચો હેતુ છુપાવ્યો નહીં અને ખુલ્લી જ જોઈર આપી દીધી કે પુરૂષોત્તમદાસ જે કંપનીની તરફથી મત આપશે તો તેમને છ. આઇ. પી. રેલવેની મેનેજીંગ એક્સી આપવામાં આરો આ રેલવેની ટર્મ ૧૯૨૪માં પૂરી થઇ હતી

"આથી તેમને વાર્ષિક રૂ. ૭ લાખ મળશે, કીર્તી મળશે અને અસાધારણ સત્તા મળશે."

આવનાર વ્યક્તિએ વધુમાં જણાવ્યું કે ઇસ્ટ ઇન્ડિયા રેલવે કંપનીના લીસ્ટ માં પણ ફેરફાર થવાનો છે અને એ રેલવેની મેનેજીંગ એક્સીની પછી જોઈર કરી.

"જે તમે સંમત થાઓ તો બંને રેલવેની મેનેજીંગ એક્સી એક હોદી ના હાયમાં આવે

પુરૂષોત્તમદાસ આ જોઈરથી ખુશી થયેલા જણાયાં નહિ

"આ સંજોગમાં હું કંપની મેનેજમેન્ટની વિરુદ્ધ છું. પછી તે ઇન્ડિયન

કંપની મેન હોય. મને તે સંજોગમાં હું મારો મત વેચવા અમતો નથી."

આવનાર આ સખત જવાબથી પેશ નાહિંમત થયા નહિ અને તેમણે ચાલુ રાખ્યું.

"મારી જોઈર નકારતાં પહેલાં તમે જરા તમારી પત્નીની સલાહ લેશો. કંઈ નહીં તો હું તમને આત્માથી વીસ કે નીસ વપ્ સુધીની વાર્ષિક સાત લાખ રૂપીયાની આવકની જોઈર કઈ છું."

આવા આગ્રહથી પુરૂષોત્તમદાસને દુઃખ થયું અને તેમણે કુંકમા પણ કડકપણે જણાવી દીધું કે મુલાકાતનો સમય પુરો થયો છે.

આ પણ ચેલા હોદી બાઇ પર કાંઈ અસર થઈ નહીં તેમણે કહ્યું, "આ એક વેપારી જોઈર છે તેમાં તમારે આટલા સખત થવું જોઈએ નહિ."

પુરૂષોત્તમદાસ આ સાબળી ધણી યુરસે થઈ ગયા અને જણાવ્યું કે પોતા ના વેપારમાં પણ તેઓ આવી ઠાઇ રરખાસ્તને જોળખતા નથી. આ પ્રકારની તેમની નીતિ જ નથી.

રીપોર્ટ પર સહી થઇ ગયા પછી પુરૂષોત્તમદાસે એકવર્ષને ઉપરની વાત જણાવી દીધી

"આ બાબતની મને કાંઈક મંથે હતી. આ પ્રલોભનને તમે વચ ન થયા તેથી હું ખરો ખુશી થયો છું." એકવર્ષે જણાવ્યું.

બ્યારે પુરૂષોત્તમદાસ હોંદ આવવા નીકળ્યા ત્યારે એકવર્ષે કહ્યું કે "તમે તમારે ફેચ જશો ત્યારે તમારા લોકો તમને ખુશાલીથી વધાવી લેશે. પરંતુ મારા દેશના લોકો અહીં મને તેમના દુસ્મન તરીકે જોશે."

પુરૂષોત્તમદાસનું હૈયુ બરાબ આનું તેમણે કહ્યું, "કાંઈપણ નિષ્પક્ષ વ્યક્તિ કયુલ કરશે જ કે રેટ મેનેજમેન્ટ કંપની મેનેજમેન્ટ કરતા વધુ સારી છે જ. અને આપણે લીધેલા આ નિર્ણય આદર્શ નિર્ણય છે" વધુમાં તેમણે કહ્યું કે એકવર્ષ અને તેમના જે સાથીઓએ તેમની પરિસ્થિતિમાં પોતાની માનુશી માટે જે કાઇ કરત તેજ હોંદુસ્તાન માટે કયું હતું

હોંદુસ્તાન આવ્યા પછી પણ પુરૂષોત્તમદાસને એકવર્ષનો પત્ર મળ્યો કે દોહીની એસેમ્બલીમાં રેટ મેનેજમેન્ટ દાખલ કરાવવા બંને તેટલું કરી છુટકુ.

એકવર્ષની એવી માન્યતા હતી કે દોહીની એસેમ્બલી પોતાના હાયમાં રેલવેનો વ્યવહાર લેવા માગે છે. તેમણે પુરૂષોત્તમદાસને લખ્યું કે "તમે અને તમારા જેવા ખીલજીએ દિલ્હીમાં બન્યત રહેવું જોઈએ. જે અનુભવા હાયમાં કારભાર બંધ પડશે તો રેલવે

નો કરી ઉદ્ધાર થશે નહીં. એમ તેમને લાગ્યું

પુરૂષોત્તમદાસ આ પત્રથી ધણી નિરાશ થઈ ગયા અને પરિસ્થિતિ સમ-ભવતો એક બાંધો પત્ર લખ્યો. તેમણે તેમાં લખ્યું.

હોંદીઓનો વધુ અવાજ રેલવે તંત્ર માં હોવો જોઈએ. એમ હોંદી રાજ દારીઓ માને છે. એમાં ઠાઇ બંધતની રાંકા નથી. પરંતુ ઇન્ડિયન લેજીસ્લેચર પોતાના હાયમાં કારભાર લેવા મંજિ છે એમ માનવું સર્વતર જોડુ છે. મને ચોક્કસ લાગે છે કે આમાં કાંઈક વિરોધીઓએ જોડી હવા ઉભી કરી છે અને કાંઈપણ પ્રકારના સુધારા નિષ્ફળ પુરવાર થાય છે એમ બતાવવાનો તેમનો હેતુ છે. આવા તરવા લંડનમાં અને દિલ્હીમાં બંને ઠાકોણે છે. વિરોધી તરવા અને જેમના સ્થાપિત સિતો સંજોગવેલા છે તેમનું આ તરખટ છે.

કો'ક...સતાવે ?

કો'ક મંજુલ મંજુલ માને,
માઈ મનકું બૂલ્યુ મિ તાને;
કો'ક અધુભાલ મધુર નારે,
માઈ સુતેલું મનકું આ ભગે!

અંતરના અલ્પ અલ્પ એ,
સુતેલાં ઝરણાં આ ભગે;
મારી વીણા સુતેલી આને,
હૃદય દારે તોહાન મચાવે—
મારે સુતેલું મનકું
આ ભગે!

મને નિદ્રામાં નિત્ય સતાવે,
કો'ક મધુર ખુની જમાડે;
જંબુ એ કોહિલ સાલે,
મારે હૃદય વરસીને હસાવે!
માઈ સુતેલું મનકું
આ ભગે!

—'વકતાંશુ'

માથે બાંધવાની રીળન અને વેણીઓ

મખમલ, સાટીન, ટાફેટા સીકકની, રીળન અનેક રંગ, ડીઝાઇન અને સાઇબમાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર શવ્જમારવા માટે જથ્થાબંધ રીળનેા મળી શકશે.

બચમાં માટે મખમલ, અને રેસમ તથા ફેક્ટની ટોપીઓ ઠીકાચત ભાવે બનાવી આપવામાં આવશે.

અંગાડે બાંધવા મખમલ, રેસમ, કોટન વિગેરેનાં કુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના પ્રોથર્સ મળશે.

ટેબલ પર સુકવા માટે પલાસટીકના સુદર કુલો મળશે.

ઠોકાણું : માબરો હેટસ (મો.) લી.
લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડ્રન્સ હેટ મેન્યુફેક્ચરર,
ફોન : ૮૩૫-૭૬૬૧ પહેલે માળે, બોક્સ પદપાઠ.
આર.એ.એ. — ૩૩ વેસ્ક સ્ટ્રીટ, — જોહાનીસબર્ગ.

[ક્રમશઃ]

સ્મૃતિસૌરભ

લે. નિર્મલા દેશપાંડે

૧૯૬૬ વોદરા ઊંડુ તે પહેલા શ્રી અરવિંદ વોદરા ઊડી ગયા. પરંતુ તેઓ ડાઇ-ડાઇ વખત ત્યાં આવી જતા. હું તેમનું વ્યાખ્યાન સામળતો તે વખતે હું અંગ્રેજી સમજતો ન હતો. તેમના વ્યાખ્યાનમાં વચ્ચે વચ્ચે 'સ્વદેશી', 'કર્મ-યોગી' જેવા ડાઇ ચબ્દ આવતા હતા, તેજ હું કહત સમજતો હતો અને પાંચ-દસ અંગ્રેજી શબ્દો જાણતો હતો. પરંતુ હું એવા તાનમાં હતો કે હું બધું સમજતું હતું. અમારે હું પહેલીજ વખત 'જાનેશરી' વાચી શક્યો, ત્યારે પણ હું માનવા લાગ્યો કે મને બધી સમજણ પડી છે આને બાળકો 'જાનેશરી'ને શું સમજે! પરંતુ શબ્દોના અર્થ બધે ન સમજાય, છતાં હાવ હાવના ઘડાણમાં ઉતરી જાય છે બાળપણમાં હું ઉમ્મર રવખાવતો હતો એ રવામી રામદાસના વચન વાચી, ડાઇના પણ ઘનનું જોલન ન ખાવાનો સંકલ્પ કર્યો ૧૯૨૬માં ધર ઊડ્યા પહેલા મારી બહેનના લગ્ન થયા તે

વખતે પણ મેં માને કરી રીકુ કે હું તે ખાવાનું નહિ ખાઉંય પહેલે દિવસે મા એ મારે માટે જીવું રાખ્યું, અને જોલન સમય મારી પાસે જોડીને વહાલથી કહેવા લાગ્યા, 'વિન્યા તારો સંકલ્પ મને કહ્યું છે પરંતુ હવેનું જોલન નહિ ખાવાનો અર્થ એ ચાપ કે મિષ્ટાન્ન નહિ આવું. ઘણ-નાત ખાવામાં થી અડચણ છે! ત્યાં પણ હું જ ઘણ-નાત રાધુ છું, અને જીવું પણ મારે જ બનાવવું પડે છે. તે પછી આંતુ' જ શુ કામ નથી ખાતો? મેં તેમની વાત માની લીધી, અને જે-તથુ દિવસ લગ્ન માટે તૈયાર થતી રસાઇમાંથી ઘણ-નાત ખાવા લાગ્યો. પહેલે દિવસે તેમજે મારે, માટે જીવું બનાવ્યું, મારા વિચારને સંમતિ આપી અને પોતાની વાતની પણ મારી પાસે થી સંમતિ લઇ લીધી અમવા તે તેમજે પૂરા સલામતના તંત્રને અપનાવી લીધું અને હોમ તે આ બધું સમજાય છે."

(અનુવાદ)

ખેડૂતોની સેવામાં જીવન સમર્પણ કરી રહેલા શ્રી જોપાળભાઈ રણુછોડજી પટેલ

શ્રી ખેડૂત સહકારી જીનિમ એન્ડ પ્રેસીડેન્સી સોસાયટી લી. બાબેન, ખારડોલીના પ્રમુખ શ્રી જોપાળભાઈ રણુછોડજી પટેલ જેમના તૈલચિત્રની રાજ્યપાલ શ્રી શ્રીપ્રકાશ અનાવરજીવિધિ કરી હતી, તેમનું જીવનચરિત્ર ટુંકમાં નીચે પ્રમાણે છે.

ખારડોલીથી ત્રણ માઇલ પર આવેલા જૂલપૂર્વ વોદરા રાજ્યના ખારડોલી મામના વતની છે એમનો જન્મ કુંબરા, તાલુકા કામરેજ આરે, તા. ૨૯-૧૨-૧૮૯૩, સંવત ૧૯૫૦ના મામસર વદ સાતેમને રોજ થયો હતો. એમજે પ્રાથમિક કેળવણી ખારડોલી મામની શાળામાં મેળવી યજ્જરાતી છે સુધીનો અભ્યાસ કુંબરા મામમાં પૂરો કર્યો હતો.

ખેડૂત તરીકેનું કામ ચાલુ રાખીને તેઓ રાજકીય અને સામાજિક પ્રવૃત્તિ માં સને ૧૯૨૫થી રસ લેવા લાગ્યા હતા વોદરા રાજ્ય પ્રજામંડળમાં રસ લેતાં લેતાં કોંગ્રેસની પ્રવૃત્તિમાં પણ વધુ રસ લેવા માંડ્યા. ઇ. સ. ૧૯૨૮ની ખારડોલીની સલામત સહકારી મા, સને ૧૯૩૨ના દેશબાપી આંદોલન માં તથા સને ૧૯૪૨ની "હોલ ઊડો" ની અળવળમાં પણ મારો શોભા આપ્યો છે આ રીતે છેલ્લા ૩૫ વર્ષે એકધારે સમાજ અને દેશની સેવા

આપી રહ્યા છે. છેલ્લા પાંચ વરસથી સમગ્ર સમાજસેવા અને દેશ સેવામાં કરી ઊંડી છે. શ્રી ખેડૂત જીનિમ એન્ડ પ્રેસીડેન્સી સોસાયટી બાબેન, ખારડોલી તથા શ્રી સહકારી ખાંડ જલોમ મંડળી, બાબેન, ખારડોલીના તેઓ પ્રજ્ઞેતા

શ્રદ્ધાની શક્તી

એકવાર ભગવાન બુધે કુક જુએ મરતાં બરીમ લોકો તેમને અનાજ આપી તેમની ગૃપ કરવા કોણ તપધાર ચાપ એક તેમના કિષ્કોને પુછ્યું!

શિષ્યોમાં એક કહેડપતી નિચે મુજે એને કહ્યું, "ભગવન આટલા બુખ્યાને આ કુકાળના માં અજ આપવા માટે મારો બંધારું પણ જોડો પડશે? હું કેવી રીતે કે કામ કરી શકું?"

બીજા કિષ્ક સેનાપતી હતો, "પ્રશ્ન માગો તો હવે સાથે આપને ચરજે બંધે પણ આટલાને પુર ચાપ એક અનાજ મારા કોહારમાં પણ નથી."

ત્રીજો કિષ્ક ખેડૂત હતો "મે બધી જમીન હતી કુકાળને લીધે પાક નહોતો ઉતર્યો એને કહ્યું, "ચરજે કુકાળમાં મારે મહેસુલ બરવાતી જ ચિતા છે પછી આ અસંખ્ય લોકો ને અનાજ તો ક્યાંથીજ આપી શકું?"

એક કુબળી પાતળી સ્ત્રી કિષ્ક બહી અને ભગવાન બુધના ચરજુથા પડી અને જણાવ્યું- "ભગવન એ માર આપની કૃપાથી હું માથે લપ્પશ."

બધા આશ્ચર્યથી એને જોઈ ભગવાન બુધે પુછ્યું - "તું પ્રધાને ક્યાંથી ખવડાવી શકીશ?" "ભગવન! હું ગરીબ કંબાળ અને એજ મારી શક્તી છે. બંડાર અને મારી સંપત્તી ગામનજ દરેક ધરમાં બરી છે"

સાબાર સ્વીકાર : લલુભાઈ નારજુભાઈ ટાસવાલ રતનબેન પ્રેમાભાઈ ઇ સડન ૧૦ નારજુભાઈ રામજીભાઈ

બર્મસડોપ' ૧ ખાજુભાઈ નાગરજી, વાવનબુર્ગ, પા ૧-૧

—સોવીયેટ પ્રેસીડેન્સી શ્રી. ગ. ભારતના પ્રેસીડેન્સી ડો રાજેન્દ્રપ્રસાદે શરીયાની યુસાકાતે અરવા આ આમ ત્રણે ડો રાજેન્દ્રપ્રસાદે સ્વીકાર્યું છે અને ચાલુ વર્ષમાં તે શરીયા યુસાકાતે જશે.

શુભ પ્રસંગો માટે બેટ!

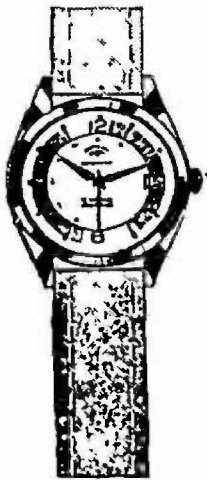
સ્રીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડિયાળ!

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલનાં ઓટોમેટીક કેલેન્ડર.

- રોમર
- રોટરી
- લેડો
- રૂસર

વિગેરે દરેક જાતનાં ઘડિયાળ.

ઉપરાંત પુરૂષોનાં શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ. તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

જોડકા ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૨.

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

કમ્મોડિયાના વડા પ્રધાનનું ખુન કરવાનું લાલ કાવત્રું

અમેરીકન એલચી કચેરીએ જાહેર કર્યું છે કે કમ્મોડિયાના વડા પ્રધાન. પ્રીન્સ નોરોડોમના ખૂનનું સામ્પવાદી કાવતરું પકડી પાડવામાં આવ્યું છે.

આ અંગેની વિગત એવી છે કે એક દિવસે એક ૧૬ વર્ષની વધતો યુવાન કમ્મોડિયા ખાતેની અમેરીકી એલચી કચેરીમાં આવ્યો હતો. તેજે એલચી કચેરીમાં જે માણસ પ્રથમ મળ્યો તેને એક ફેમ બાપમાં લખેલી ત્રીઠી આપી હતી. આ ત્રીઠીમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે ચરવારે કમ્મોડિયાના વડા પ્રધાન પ્રીન્સ નોરોડોમ દક્ષિણ કોંગો ડિયાના એક ગામમાં બાપજી કરવાને માટે જનાર છે ત્યાં તેમનું ખુન કરવા ને માટે આ યુવાન તપધાર છે. વાદી માં અમેરીકન એલચી કચેરીને આ કાવતરામાં સહાય આપવાનું અને કાવતરાની વાત ખાનગી રાખવાનું જણાવવામાં આવ્યું હતું.

સામાજિક ખબરો

લક્ષ્મી સમાચાર

ગુજરાતી કામમાં પહેલીવાર સીટી હોલમાં રવીવાર તા. ૨૮ ફેબ્રુઆરીના દિવસે લક્ષ્મી રાખવામાં આવ્યા હતાં. આ લક્ષ્મી શ્રીયુત અને શ્રીમતી દામજીભાઈ ને. કારાની દોકરી કંચન અને શ્રીયુત અને શ્રીમતી દામજીભાઈ નયુ ભાઈના દોકરી ગીરધરલાલ સાથેના હતાં. તેમજ ખીજા લક્ષ્મી રવ. પ્રામજીભાઈ કારાભાઈની દોકરી વિલાસના શ્રીયુત અને શ્રીમતી પોપટલાલ હનનલાલના દોકરી રેશનલાલ સાથેના હતા.

સીટી હોલને બહુજ સારી રીતે સજ્જવામાં આવ્યો હતો અને આ પ્રસંગે બંને શાંતિ અને આનંદનું

ભાગલાઈ પટેલના સુપુત્રી ચિ. હીરાવતીબેનના શુભલક્ષ્મી જોડાની સમર્પના શ્રી રામજીભાઈ લાલાભાઈ કાઠીપોર વાળાના સુપુત્ર ચિ. દયાળભાઈ સાથે વિ. સં. ૨૦૧૬ના મહાસુદ ૧૦ ને રવિવાર તા. ૭-૨-૧૯૬૦ના શુભ દિને જોડાની સમર્પના સીટી હોલમાં વેદિક વિધિ પૂર્વક થયાં હતાં તે પ્રસંગે સર્જા રનેલી મિત્ર મંડળ વગેરેએ સારી સંખ્યામાં હાજરી આપી વર કન્યાને શુભ આશીર્વાદ આપ્યા હતા. તે સ્થળેના શ્રી વલ્લભભાઈ તરફથી સીટી હોલમાં ચા-પાણી અને અષ્ટાહારથી સત્કાર કરવામાં આવ્યો હતો.

શ્રી હીરાવતીબેન દેશમાં વિકલ કન્યા વિદ્યાલય-નડિયાદ રહી અભ્યાસ કરતાં હતાં અને મેટ્રીક થયા પાલ અહીં આવી શ્રી અંધી ભારત વિદ્યાલયમાં શિક્ષિકા તરીકે કામ કરી રહ્યા હતાં. શ્રી દયાળભાઈ રામજીભાઈ લંડનમાં રહી માઈકા યાવોલોજીનો અભ્યાસ કરી રહ્યા છે. અને લક્ષ્મી પાલ દુક સમયમાં શ્રી હીરાવતીબેન સાથે અભ્યાસ માટે લંડન જાય છે. આ નવ પરિણીત શુભલક્ષ્મી યુગલને અનેક મિત્રો-સંબંધીઓ અને સંસ્થાઓ તરફથી રૂબરૂ, કે તાર-ટપાલ દ્વારા શુભ સંદેશાઓ મળ્યા હતા. તે પાલ આ પત્રદારા તેમને આભાર માનવામાં આવે છે.

તા. ૭-૨-૧૯૬૦ને રવીવારના દિવસે-સોલ્સપરી, સખત રોડેશાંખા નિવાસી શ્રી બીપુભાઈ કાનાભાઈ ભતત ના પુત્ર ચિ. નાનુભાઈના શુભ લક્ષ્મી આમરી નિવાસી (લાલ ક્રીનીઝ) શ્રી ઠાકોરભાઈ નાથાભાઈના પુત્રી ચિ. નર્મદાબેન સાથે જોડાની સમર્પના પાટીદાર હોલમાં થયાં હતાં.

કુર કુરથી પધારેલા સર્જા, રનેલી, મિત્રોથી હોલ ચીકાર હતો, લક્ષ્મી કામ આપ વિધિથી સુખ શાંતિથી વખતસર પરીપૂર્ણ થયું હતું.

વેપાર વેચવાનો છે
જોડાની સમર્પનામાં
મોકેટ રફીટ પર,
ઈન્ડિયન લાઇ સન્સના હક્ક સાથે તે મરદના આઈટ શીટીબેનો સારામા સારા મોકાનો વેપાર વેચવાનો છે. વહેંચે તે પહેલો. આ સુનેરી તક જતી જેરશે તેા પરતાશે. માટે તરત જ મળો.
૩૯૬ કમીરનર રફીટ,
જોડાની સમર્પના.

વાતાવરણ હતું બાળકો માટે બેરેન્ડ માં ખાસ જાહેરો એલ રાખવામાં આવ્યો હતો. અને બધાને બીસ્કીટ, મોલ્ડ ડ્રીક તથા મીલ્ક શેક આપવામાં આવ્યા હતા. સીટી હોલ બંધી કોમોના સોશોથી ભરપુર હતો સુદર સજ્જવટ અને સંગીત તથા કુલો અને બેસાએની સુદર રંજનેરગી કાઠીઓ થી ક્ષણને માટે એવો ખાસ થતો હતો કે આ ડરખનનો સીટી હોલ ન હતો પૂજ્ય પુર્વના કોષ દેશમાંના એક અવસર નો ચિત્ર હતો.

જોડાની સમર્પના શ્રી વલ્લભભાઈ

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ
બલ ભવના નાયલન, રેશમી તેમજ સુતરાવ કાપડ, સીઓ બાળકો અને ડ્રેસો માટે શ્રેષ્ઠ ભવના વુલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગનસ અને બખ્યાઓ થાટી-સુટીંગ, બીજસ, બ્લેન્ડેડસ, શોલ્સ, નેપકોનસ વિગેરે.
ફરેક ભવના માલ માટે તપાસ કરવા બહામજી.
૩૩ વેસ્ટ રફીટ, જોડાની સમર્પના.
ફોન : ૮૩૫-૬૨૬ — બોક્સ ૧૫૪૯.

હાજર બને તેમજ મંડળો તરફથી નવદંપતિને આશીર્વાદો આપાયા હતા. અનેક તાર ટપાલના સંદેશાઓ વચામાં હતા. અને દાનો દેવામાં હતાં.

લક્ષ્મી કામમાં મદદ કરવા બદલ તમા હાજરી આપવા બદલ બંને પક્ષો સૌને આ પત્રદારા આભાર માને છે

શ્રી રૂડીપોર્ટ હાઉસ સેવા

સમાજ "શ્રી રૂડીપોર્ટ" હાઉસ સેવા સમાજના આશ્રમ હેલ્થ (આબરોલ) ૨૨-૨-૬૦ ના પૂર્વ્ય કરતુરમાં નિવારણ તીથી. ગોર્બોલાઈ પટેલના પ્રમુખ રથાને ઉજવાય હતી. સમાજનોમાં ભાઈશ્રી હોલતરામ દેશાઈ તરફથી હપાવેલ પત્રીકા નિર્વાણ તીથી અંજ વહેંચવામાં આવી હતી. ન્યુબેન પટેલે "પ્રભુનો પાડ" અને "કસ્તુરના અંબલી" સમાજનોને મવાળ્યા હતા. શાંતી પાલ વાલ સમા વિસંજન થઈ હતી.

સુરત : અને લીમડા ચોકમાં આવેલ લોખંડવાળા બીલ્ડીંગ આગળ મોટર માંથી ઉતરવા જતાં બાલુની પથ્થર થતી ગાડીના ઘોડાની ટકકર લાખતા સુખરાઈના પ્રમુખ શ્રી ગોરખનદાસ ચોખાવાળા નીચે પટકાઇ પડ્યા હતા અને એ પછી ગાડીવાને સમય સુચકતાથી મહામહેનતે ઘોડાને રાજી રાખતા તેઓ ઇશ્વર કૃપાએ બારે અકરમાલ માંથી ઉતરી ગયા હતા.

શુક્રાપીમ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્નસ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ ઇલીવરન્સ અને ઇનસ્પેક્ટરન્સ માટે મળો :
આર. વીક્રમ
૧૨ બાકેલી આર્કેડ, ૨૮ માર્કેટ રફીટ, કેરનર ડામગોલબ અને માર્કેટ રફીટ, જોડાની સમર્પના, ફોન ૩૩-૧૧૫૪.

સેકેન્ડ હેન્ડ કોલેજીઓ
તમારી લાણીની, ખાંદની, મોસંબી અને બટાકાની જુની કોલેજીઓ અમારી પાસે ઉચા રોકડ બાવ માટે મોકલી આપો
(ગાયરીઓ મળતા ચેક મોકલીયું)
Maarmans (Pty.) Ltd.
P. O. Box 26, Phone 123
(Brits, Transvaal.)

હમણાજ આવેલ શીપમેન્ટ
ફરેક ભવના આગરબત્તીઓ જેવી કે "ત્રણ રોજ" ગેટવે જોક ઇન્ડીઆ, અસોકાદરબાર, સુખધી રાણી, ચામેલી, લતા મંજેલકર, વાંસંતી, કપ્પુ દરબાર વિગેરે. અમારા પ્રાઈસલીસ્ટ માટે લખો. (અને ફરેક હાંદની બનાવટનીજ અગરબત્તીઓ રાખીએ છીએ.)

લીલી હળદળ થી. ૧-૩
આંબા હળદળ થી. ૧-૩
મોટી કળી તાણુ લસણ ૧/૩ રતલ

માલ બરોબર પેક કરી મોકલીયું.
ઓહર સાથે પાસા મોકલવા વિનંતી છે.

અમે નીચેની વસ્તુઓ કાષ્ટરેકક હપોર્ટ કરીએ છીએ. માલ સારો અને કીક્રાયત બાવે મળશે. અમારા પ્રાઇસ લીસ્ટ માટે લખો :

રોલેલા ચણા, બદામ, એલચી, પૌવા, મમરા, સેન્ટ સોપારી, કામી સોપારી, શેલી સોપારી, જાળ, આંબલી, કાથો, દાંબ, મસુર, ફરેક ભવના દાળો, મણાનો આટો, અડદનો આટો, પાણીવાળા નાળાંચેર, વરીપારી, જર, લર્ચીમ, મેથી, રામ, અનજો, સુવા, હીમેજ, પાણા, લાણા દાળ, આખા મરચાં, નારીયેળનો છુકો, રાજમરો, ખસખસ, હળદળ, વિગેરે.

K. HARIBHAI & SONS
(PTY) LTD.
Direct Importers : Wholesale & Retail Merchants.
81 Victoria Street, — P.O. Box 2156 — Durban.
Telegraphic Add "BHAISONS"

સુધ્ધા

*** જ્યાં પ્રેમ છે ત્યાં પ્રભુ છે ***

લેખક. શ્રી રમણીકલાલ અરાલવાલા

રશિયાના ડાઇ ચહેરના માર્ટીન નામે એક ગ્રામી રહેતા હતા. તેની નાની ઝોરડી ચહેરના નીચાણવાળા વિસ્તારમાં આવેલી હતી તે તેની એક મારી શેરીમાં એવી રીતે પડતી કે લાંબી જોનારને રસ્તા પર જનાર આવનારના પગ માત્ર દેખાય પણ માર્ટીનને માથાસે જોળખવા મારે જમના મોઢાં જોવાની જરૂર નહોતી. છુટની જોડ માત્ર જોવાથી જોના પહેરનારનો અજીસારો એને મળી જતો તે પણ વખતથી લા વજતો હતો. પછાને જોળખતો હતો. આજીસારીના વસવાટમાંથી ભાગ્યે જ ડાઇ એવી જોડ હોય જે જોના હાથ માંથી એક બે વાર પસાર ન થઇ હોય. પોતાનો કસળ પારીમાંથી પોતાની આંખે જોવામાં તેને આનંદ આવતો. ડાઇના છુટનાં તેજી તળિયા નાખી આખાં હોય, ડાઇને થોંઝાં દીધાં હોય, ડાઇને ટાકા માખી હોય તો ડાઇના ઉપરના ભાગ પણ નવેસર થી નાખી આપવા હોય. માર્ટીન સરસ કામ કરી આપતો, સારો માલ વાપરતો, બ્યાલબી હાથ લેતો. તે વિશ્વાસપાત્ર માથાંસ હતો એટલે એને કામ પણ સાફ મળતું. કામ પોતાથી જની થકે તેણે હોય તે સમયસર આપી વકામ તેમ હોય તો જ તે હાથમાં લેતો, નહિ તો રોકડી ના પાડી દેતો. માર્ટીન આગે જ આખી છુટી એક સમજન તરીકે જ જીવે છે, જતાં જ જમ ઉંમર થતી થઇ તે પરપણુ આવતુ મધુ તેમ તે આ લોક ને બંધે હવે પરલોકનો વિચાર કરવા લાગ્યો તેનો હાથ જ્યારે સુતરની શેરી વડે આજવાની પડીએતુ અનુ-સધાન કરતો, અરે તેની છુટિ ઉપર તલવું અનુસધાન કરવાનો પ્રયત્ન કરતી. અસારે તો તે સ્વતંત્ર મચ્છરી નો ધધો કરતો હતો પણ જ્યારે તે એક ખીલ મોચીને લાં નોકરી કરતો હતો તે જરસામાં તેની પત્ની મૃત્યુ પામેલી ને પાછળ ત્રણેક વર્ષનો ડાકરો મુશ મરેલી પછી તેજી નોકરી ડાકી ને ડાકરાને લઇને એક જારડીમાં જુદો રહેવા લાગ્યો, ને વીથીમાં જમવા લાગ્યો ડાકરો દિવસે દિવસે મોટો થવા લાગ્યો, પણ ટક પિતાને મદદરૂપ થઇ પડે એવો થયો લા તો એક વખત તે મારી પડ્યો ને અહવાડીયું પધારીમાં રહીને મૃત્યુ પામ્યો.

પરપણુની ઘાકડી જેવા જીવના એક ડાકરાના આવા અકાળ ને આકરિમક અવસાનથી માર્ટીનને સખત આઘાત લાગ્યો. હવે જીવનમાંથી તેની અઢા હીડી ગઇ. વારંવાર પ્રાર્થના કરતા તે કહ્યા કરે, 'બલ જમવાન! તને આ મુ સ્વસ્થ! તે' કુલ સુટી લીધું ને આ કુ'કાને રહેવા લીધું! ખેર!' જતે દહાડે ઉપર પરથી પણ તેની અઢા હીડી ગઇ ને દેવજમા જવાતું પણ બંધ થયું. એક દિવસ પાસેના આમડામાંથી એક દુક પુક માર્ટીનના આમડાં આગ્યો. આમડુક પરિવાલક હતો ને હેલા આઠ વર્ષથી જમવાનના નામ પર પવિત્ર તીથોમાં પરિભ્રમણ કરી કરતો હતો. માર્ટીને તેની સામે દિલ જોલતા કહ્યું, 'મહાત્મા મને હવે જીવવામાં કાઇ રસ નથી. હું તો જમવાન પાસે હવે જોતુમાય છું ને તેજ જોટલું મને તેજલું વહેલું.' 'આવુ કહેવાનો તમોને કાઈ અધિકાર નથી.' પ્રવાસીએ સમજવતા કહ્યું, 'જોકરાએ મરવું ને તમારે જીવવું એવી જો જમવાનની જ ઇચ્છા હતી તો એને જ સર્વોપરિ મધુને એમાંથી સાર શોધવો જોઈએ. તમારી નિરાશા તું કારણ તમારા સ્વાથમાં છે. તમે તમારા સુખ ખાતર જીવવા માગો છો.' 'મહાત્મા, મને માફ કરશો, પણ માથાંસ જો પોતાના ખાતર નહિ તો પછી ખીલ કોના ખાતર જીવે?' 'જમવાનને ખાતર' તે વૃધ્ધે જવાબ આપ્યો, 'તમને જીવગી આપનાર એ છે એટલે તમારે એની જ ખાતર જીવવું જોઈએ' એ મધુ' પ અર્ક, પણ માથાંસ જમવાનની ખાતર કઈ રીતે જીવી શકે?' 'એ માત્ર' ઇસુ ખીરતે સરસ રીતે ખતાવ્યો છે. તમે જો મોડું થયું વાંચી શકતા હો તો માનવજની નકલ લઈ આવો. આપણે સા મનુષ્યો છીએ ને મનુષ્યો તરીકે ઉપર આપણી પાસે થી થી અપેક્ષા રાખે છે તેનો મધો ખ્યાલ તમને એમાંથી મળી રહેશે' (મધુર્)

નવા સુસ્તકોની માહી
 સંસ્કારિતાને ડાઈડે રી. ૩-૦
 કોઈ ગોરા કોઈ કાળા રી. ૭-૦
 આ જોશીસેથી મળશે.

લગ્ન પ્રસંગો, માર્ટે

અમને મળો.

મુરેલી જમણના અને સ્પેસલીસ્ટ છીએ.

શી કમીટનની અંત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રાજેસીયાના કોઈ પણ કામમાં તમારે મુશ મે આવી રસોઈ કરવાનો અર્થે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલકની હોટેલ
(શી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફરૂટ

આડુ, લસણ બબર ભાવ, નારીએળ નં. ૧' રી. ૧-૦,
 બેંગ (નંગ ૧૦૦) રી. ૬૦-૦.
 ડુકાન દાર મારે બાંધવાના ન્યુઝપેપર બબર ભાવ,
 પાપક નંબર ૧ રી. ૧૦, નંબર ૨ રી. ૮ ૧૦૦.
 છુરી અને મેવલી પાન બબર ભાવ, પોસ્ટલ બુક. પાર્સીઝ ગોલ
 થી. ૧૦-૧ લાંબી અને રહેવેર પાર્સીઝ થી ૧૧-૧ ૩૩૩
 રાજેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને ભલજીવન કોગોના જોરડો ઉપર પુરાઈ
 ખ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ જ્ઞાની મોલકા

All prices subject to Market fluctuations.
A. KADER & Co., (PTY) LTD.
 WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
 P. O. Box 251. DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

લુકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ
 ઈન્ડિયાન અન્ડર ડુનીયાના કોઈ પણ કામની કન્ટ્રાઈ ઈરિવાઈ અન્ડર જમીન
 માટે મુસાફરી કરવા યેર કોઈ અગ્રાની મારફતે છુટી કરો
 હામી, આમ, મારી, ફલ્લક, અસ્માત, ખેડખાસ, વિજેરના વીમા અર્થે
 વતરાની આપીએ છીએ
 ઈન્ડમટેકસ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ સ્કીમરન્ક
 સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાઇસેન્સો પાસવોટ તેમજ હમીએસને બંધવી
 માલતોમાં કઈ પણ ફી લીધા વિના અર્થે મફત સલાહ આપીએ છીએ.
 નેસનલ અ્યુન્યુઅલ લાઈફ એસોસીએસન ઓફ જોરડીયા અને કોઈકાવર
 ઈન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ
 Office: 9 Barkly Arcade, 38 Markt Street, Phone: 339033, Johannesburg.
 Residence: 52 Patidar Mansion, 13 Kort Street, Phone: 330816, Johannesburg.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ મુક, ડાઇર્નોબરૂમ મુક, વોડ'શોબ, ઈસ્ક્રીમ એસ, સાઈડ બોટ ઓફીસ ટેક, લુક કેસ, ટેબલ, તકન કોઈકાવત લાવે ખરીદી શકશો. અંતે પધારી લાભ લેવા મુકશો નહિ.
 —જોકસ, ટેબલ અને કીચન હેરેસર—
 જે હમીરી દેખરેખ નીચે તર્ફવાર ધાથ છે તેનો રજા હમીકા લઈવાર રહે છે. માત્ર રોકડા લાવેના પ્રાર્થસ બીરડ મ'માનો અને વેપાર માનવ વધારો.
L. MISTRY
 51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
 PHONE 33-4691. BOX 2526.